

ingediend op **13-Y** (2023-2024) – Nr. 1
27 oktober 2023 (2023-2024)

Beleids- en begrotingstoelichting

Landbouw

Begrotingsjaar 2024

INHOUDSTAFEL

I.	INLEIDING DOOR DE MINISTER	3
II.	TRANSVERSALE EN HORIZONTALE DOELSTELLINGEN	5
III.	OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN.....	6
IV.	BELEIDSVELDEN: OVERZICHT TOTALEN PER PROGRAMMA	7
V.	BELEIDSVELD I: LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ.....	8
1.	Inhoudelijk structuurelement 1: Thema-overschrijdend	8
1.1	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement.....	8
1.2	Operationele doelstellingen	8
1.3	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	8
2.	Inhoudelijk structuurelement 2: Land- en tuinbouw	13
2.1	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement.....	14
2.2	Operationele doelstellingen	14
2.3	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	28
VI.	BELEIDSVELD II: LANDBOUW- EN ZEEVISSERIJONDERZOEK	48
1.	Inhoudelijk structuurelement 1: Landbouw- en zeevisserijonderzoek	48
1.1	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement.....	48
1.2	Operationele doelstellingen	49
1.3	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	54
VII.	BELEIDSVELD III: PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ	60
1.	Inhoudelijk structuurelement 1: Promotie landbouw, tuinbouw en zeevisserij	60
1.1	Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement.....	60
1.2	Operationele doelstellingen	61
1.3	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	61
VIII.	APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD	63
1.	Apparaatskredieten.....	63
1.1	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	63
IX.	BIJLAGE: LIJST MET AFKORTINGEN	72
X.	BIJLAGE: OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN	73

I. INLEIDING DOOR DE MINISTER

“En de boer, hij ploegde voort”. Het is één van onze typisch Vlaamse uitdrukkingen, maar een uitdrukking die, noch in de letterlijke-, noch in de figuurlijke betekenis de hedendaagse boer beschrijft. De landbouwsector staat voor enorme uitdagingen, van klimaatverandering over evoluerende consumentenpatronen tot vragen over hun maatschappelijke- en ruimtelijke plaats in Vlaanderen.

En onze landbouwers, zoals andere ondernemers, reageren ook op deze wijzigende omstandigheden. De klimaatverandering noopt reeds vele landbouwers ertoe om, afhankelijk van de grondsoort, teeltkeuze en omstandigheden, de ploeg in te ruilen voor een minimale grondbewerking. Net zo goed zijn er landbouwers die inzetten op grootschalige extensivering en anderen die op beperkte ruimte hun productie verder intensifiëren. Er zijn landbouwers die omschakelen naar bio, waarbij ze biodiversiteit meer ruimte geven en een groeiend marktsegment bedienen, en anderen die via gangbare kanalen hun inkomen optimaliseren. Er zijn landbouwers die inzetten op de korte keten en andere die exportopportuniteiten zoeken, ...

Onze landbouwsector, en bij uitbreiding onze samenleving, kent heel wat verschillende uitdagingen. Gelukkig zijn er in Vlaanderen duizenden landbouwers die elk op hun eigen manier, met eigen talenten, dromen en realiteiten, die uitdagingen het hoofd proberen bieden.

Die vele verschillende landbouwmodellen en bedrijven worden echter wel door een ééngemaakt Europees landbouwbeleid ondersteund. De krachtlijn van de Europese Unie is niet voor niets: “één in verscheidenheid”. Het is bekend dat het landbouwbeleid verregaand geharmoniseerd is op niveau van de interne markt van de Europese Unie. Die harmonisatie is onontbeerlijk om de goede werking van onze ééngemaakte markt te verzekeren.

Het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie, dat België in het voorjaar van 2024 zal waarnemen, is zonder meer een opportuniteit om het imago van Vlaanderen als innovatieve landbouw- en voedselhub, internationaal uit te dragen. Daarom werden er een aantal krachtlijnen opgesteld waar Vlaanderen zowel via de evenementen als via de behandeling van wetgevingsvoorstellen wil op inzetten tijdens het voorzitterschap.

Een **eerste krachtlijn** vormt de totstandkoming van een meer geïntegreerd Europees voedselbeleid. Indien de Europese Unie wil blijven instaan voor de beschikbaarheid en betaalbaarheid van gezond, duurzaam en kwalitatief voedsel voor haar bevolking, en rekening houdende met de demografische bevolkingstoename in de komende decennia, zal het nodig zijn om een strategische autonomie te behouden inzake landbouwproductie. Uitdagingen zoals voedselverliezen, afdoende privaat initiatief in de sector, gezonde voeding, consumentenbewustzijn, etc... worden best op een keten-, sector- en discipline overschrijdende manier aangepakt. We maken gebruik van het voorzitterschap om de ervaringen binnen onze Vlaamse voedselstrategie te delen via de organisatie van een Open Food Conference en de Informele raad van landbouwministers in Limburg.

Een **tweede krachtlijn** is de verdere duurzame ontwikkeling van de landbouwsector. Dit is nodig op economisch, sociaal en ecologisch vlak. De ambities die voortvloeien uit de “van boer- tot bord strategie” zal het voorzitterschap onder meer uitdragen via de

organisatie van een conferentie over het GLB en een symposium over de toekomst van landbouw in de EU. Daarbij zetten we in op evoluerende beleidskaders die ruimte en perspectief kunnen bieden voor de huidige en toekomstige generaties landbouwers, in al hun verscheidenheid.

Een **derde krachtlijn** is innovatie. Deze krachtlijn beoogt het stimuleren van een innovatieve bedrijfsvoering die gebruik maakt van betere datastromen en afgestemd is op de ecologische draagkracht. Deze krachtlijn richt zich zowel op de landbouwwitvoering als op de beleidsuitvoering. Deze ambitie zal het voorzitterschap uitdragen via de organisatie van onder andere de Panta Rhei-conferentie en de bijeenkomst van de hoofden betaalorgaan.

Als Vlaams minister van Landbouw en Visserij zie ik het als mijn opdracht om onze land- en tuinbouwers zo goed mogelijk te ondersteunen in duurzaam ondernemerschap zodat ze hun cruciale rol in de Vlaamse voedsel economie kunnen blijven spelen. Waar 2023 in het teken stond van de **opstart en uitrol van het nieuwe Vlaams GLB Strategisch Plan**, zullen de diverse maatregelen en interventies in 2024 op kruissnelheid komen. Hierbij zal ik verder inzetten op een dynamische, weerbare en duurzame land- en tuinbouwsector waaruit de landbouwer een leefbaar inkomen kan halen. De uitdagingen rond klimaat en omgeving zijn groot en het GLB Strategisch Plan beschikt over heel wat stimulerende instrumenten om deze aan te gaan. Het pakket aan GLB-maatregelen is heel divers, dat is ook nodig om iedere landbouwer de kans te geven om bij te dragen aan de vele doelstellingen waartoe het GLB bijdraagt.

Tot slot, de combinatie van de verschillende uitdagingen waar onze landbouwsector mee te maken krijgt en verkiezingen in het voorjaar van 2024 worden ongetwijfeld uitdagend. Het zal voorbereiding, doorzetting, flexibiliteit en goede wil vergen van iedereen die betrokken is. Alleen door samenwerking zullen we dit tot een goed eind brengen. Binnen die filosofie kadert ook de samenvoeging van de beleidsdomeinen LV, EWI en WSE tot het nieuwe **Beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie**. Het Departement Landbouw en Visserij wordt op 1 januari 2024 omgevormd tot het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Dit agentschap zal samen met het ILVO en het EVA Vlaams Centrum Agro- en Visserijmarketing deel uitmaken van dit samengevoegde beleidsdomein.

In nauwe samenwerking met alle betrokken leidinggevend en medewerkers zorg ik ervoor dat deze interne hervorming geen impact heeft op het verzekeren van de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening ten aanzien van burgers en ondernemingen die onze klanten vormen. De huidige structuur van de begroting blijft voor de samengevoegde beleidsdomeinen in 2024 nog behouden.

II. TRANSVERSALE EN HORIZONTALE DOELSTELLINGEN**- Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2020-2024**

Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij neemt actief deel aan het georganiseerde overleg in het kader van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding.

Binnen mijn bevoegdheden Werk en Sociale Economie organiseer ik Verticaal Periodiek Armoede Overleg, waar sinds 2021 ook het thema landbouw meegenomen wordt in functie van te bespreken agendapunten.

- Vlaams Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan

Het beleidsdomein WEWILS (luik Landbouw) is niet betrokken bij de uitvoering van dit beleidsplan.

- Horizontaal Integratie- en gelijke kansenbeleidsplan

Het beleidsdomein WEWILS (luik Landbouw) is niet betrokken bij de uitvoering van dit beleidsplan.

- Strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden

Het beleidsdomein WEWILS (luik Landbouw) is niet betrokken bij de uitvoering van dit strategisch plan.

- Vlaams Actieplan ter bestrijding van seksueel geweld

Het beleidsdomein WEWILS (luik Landbouw) is niet betrokken bij de uitvoering van dit actieplan.

- Actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie

Het beleidsdomein WEWILS (luik Landbouw) is niet betrokken bij de uitvoering van dit actieplan.

- Luchtbeleidsplan 2030

Het beleidsdomein WEWILS (luik Landbouw) is betrokken bij het Luchtbeleidsplan 2030 en levert haar technische expertise en bijdrage aan de algemene rapportering.

- De 7 transitieprioriteiten uit de vierde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling (VSDO4), goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 26 november 2021

Het beleidsdomein WEWILS (luik Landbouw) draagt bij aan het realiseren van de transitieprioriteiten, onder meer door onze werking binnen Vlaanderen circulair met de werkagenda's voedselketen en bio-economie, het Vlaams Energie en Klimaatplan en het ondersteunen van de levering van publieke diensten door landbouwers.

III. OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

Er zijn geen overkoepelende strategische doelstellingen voor Landbouw. De strategische doelstellingen zijn gekoppeld op het niveau van een inhoudelijk structuurelement.

IV. BELEIDSVELDEN: OVERZICHT TOTALEN PER PROGRAMMA**TOTAAL – LANDBOUW EN VISSERIJ, excl. Apparaatsuitgaven en programma B**

	(duizend euro)				
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2023	20.000	2.177	0	136.128	121.315
Bijstelling BO 2024	0	- 438	0	40.541	33.718
BO 2024	20.000	1.739	0	176.669	155.033

PROGRAMMA KD – LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ

	(duizend euro)				
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2023	20.000	2.177	0	123.892	109.079
Bijstelling BO 2024	0	- 438	0	40.306	33.483
BO 2024	20.000	1.739	0	164.198	142.562

PROGRAMMA KF – LANDBOUW- EN ZEEVISSERIJONDERZOEK

	(duizend euro)				
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2023	0	0	0	6.743	6.743
Bijstelling BO 2024	0	0	0	70	70
BO 2024	0	0	0	6.813	6.813

PROGRAMMA KG – PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ

	(duizend euro)				
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2023	0	0	0	5.493	5.493
Bijstelling BO 2024	0	0	0	165	165
BO 2024	0	0	0	5.658	5.658

V. BELEIDSVELD I: LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ

Het beleidsveld Landbouw en Zeevisserij omvat drie inhoudelijke structuurelementen:

- Thema-overschrijdend (ISE A);
- Land- en tuinbouw (ISE B);
- Visserij en Aquacultuur (ISE D).

1. Inhoudelijk structuurelement 1: Thema-overschrijdend

Dit inhoudelijk structuurelement betreft aspecten die niet exclusief toegewezen kunnen worden aan een specifiek ISE binnen het beleidsveld 'Landbouw en Zeevisserij'.

1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement

Voor dit ISE zijn geen specifieke SD's opgenomen in de beleidsnota 2019-2024.

1.2 Operationele doelstellingen

Voor dit ISE zijn geen specifieke OD's opgenomen in de beleidsnota 2019-2024.

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

THEMA OVERSCHRIJDEND, MVG excl. DAB

	AO			TO		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	0	0	0	70	0	70
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	0	0	0	0	0	0
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	70	0	70

	VAK			VEK		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	2.823	1.094	3.917	2.823	1.094	3.917
Toelagen (interne stromen (IS))	181	9	190	181	9	190
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	3.004	1.103	4.107	3.004	1.103	4.107
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De evolutie van de ESR uitgaven heeft betrekking op 1.094 keuro VAK en VEK die bijkomend ingeschreven wordt om de technische bijstand van het GLB-Strategisch Plan en het EFMZVA-programma boekhoudkundig correct te kunnen verwerken op het begrotingsartikel KB0-1KDX2AA-WT.

De evolutie van het totale budget van de toelagen is het gevolg van de evolutie van de toelage aan het Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw (VILT) vzw.

IVA's zonder rechtspersoonlijkheid**Ontvangstenartikelen****KB0-9KDXTAC-OW – FONDS TOEZICHT EN HANDHAVING LANDBOUWDECREET****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het Fonds Toezicht en Handhaving Landbouwdecreet werd opgericht in het decreet van 6 juli 2018 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018 (art. 14).

De middelen van het Fonds bestaan uit:

- de administratieve geldboeten en exclusief bestuurlijke geldboeten, in voorkomend geval de vermeerdering hiervan met het economisch voordeel voortvloeiend uit het plegen van de inbreuk, geïnd in uitvoering van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid;
- de expertisekosten geïnd in uitvoering van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid;
- de bijdragen en bestuurlijke geldboeten, geïnd in uitvoering van het decreet van 3 april 2009 houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische gewassen.

De toegewezen ontvangsten zijn bestemd voor het uitgavenartikel KB0-1KDX4AC-WT.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2023	0	70	0
Bijstellingen BO 2024	0	0	0
BO 2024	0	70	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijziging ten opzichte van 2023.

Uitgavenartikelen**KB0-1KDB2AU-IS – VILT****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel betreft de toelage (interne stroom) aan vzw Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw (VILT).

VILT is een samenwerkingsverband waarin zowel de overheid als privé-organisaties uit de hele agrovoedingsketen participeren. Door middel van communicatie en informatie bevordert en stimuleert VILT op een onafhankelijke manier een betere kennis van en begrip voor de Vlaamse land- en tuinbouw, in de meest ruime zin van het woord.

Via een strategisch informatieaanbod richt VILT zich al verscheidene jaren naar volgende relevante doelgroepen: journalisten, politici, land- en tuinbouwers, ambtenaren, onderwijzers, onderzoekers, mensen uit de voedingsindustrie, plattelandrecreanten en consumenten. Hiervoor werkt men vooral via elektronische communicatie.

Op de digitale themazender PlattelandsTV heeft VILT een eigen programma VILT TeeVee dat vijf keer per jaar wordt uitgezonden. Om de vijf jaar voert VILT een imago-enquête waarbij bij het brede publiek gepolst wordt naar het beeld dat hij/zij heeft over de Vlaamse land- en tuinbouw. De financiering van VILT werd afgebouwd om tot een publieke-private samenwerking te komen met maximaal 50% financiering vanuit de overheden.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	181	181
<i>Index</i>	6	6
<i>Compensaties</i>	3	3
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	190	190
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Indexering VAK en VEK met 6 keuro.

Compensaties	VAK	VEK	toelichting
Van KB0-1KDX2BB-WT	3	3	Behoud bedrag BO 2023
TOTAAL	3	3	

KB0-1KDX2AA-WT – WERKING LAND- EN TUINBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel omvat:

- specifieke werkingsuitgaven van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij;
- externe beleidsondersteunende (onderzoeks-)opdrachten op vlak van landbouw en visserij, initiatieven in kader van de Vlaamse Voedselstrategie;
- uitgaven voor technische bijstand voor het GLB-Strategisch Plan (o.m. monitoring en evaluatie,...), de uitgaven voor het Vlaams Ruraal Netwerk van het GLB-Strategisch Plan;
- uitgaven voor technische bijstand van het EFMZVA-programma;
- uitgaven in kader van relance - Vlaamse Veerkracht;
- uitgaven in kader van het EU-voorzitterschap 2024.

Kredietevolutive:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2023	2.534	2.534
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	1.094	1.094
BO 2024	3.628	3.628
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:**(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
technische bijstand - EFMZA programma - luik werking beleid	142	142	
technische bijstand – GLB-Strategisch Plan - deel landbouw - luik werking beleid	952	952	
TOTAAL	1.094	1.094	

Technische bijstand wordt forfaitair toegekend door de Europese Commissie en wordt binnen de betrokken begrotingsartikelen proportioneel ingeschreven doorheen de looptijd van de respectieve programma's:

- EFMZVA programma – luik werking beleid: 142 keuro, wat een bijstelling van 142 keuro inhoudt.
- GLB-Strategisch Plan (o.m. monitoring en evaluatie,...) en de uitgaven voor het Vlaams ruraal netwerk van het GLB-Strategisch Plan- werking beleid. 1.467 keuro wat een bijstelling van 952 keuro inhoudt.

KB0-1KDX2AB-WT – COMMUNICATIE LAND- EN TUINBOUW EN VISSERIJ**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel is bestemd voor de aanrekening van uitgaven in het kader van het communicatiebeleid van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Het betreft onder meer de deelname aan beurzen en evenementen, audiovisuele media, digitale media, communicatiemateriaal, etc

Kredietevolutive:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2023	219	219
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	219	219
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Geen wijziging ten opzichte van 2023.

KB0-1KDX4AC-WT – FONDS TOEZICHT EN HANDHAVING LANDBOUWDECREET**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het Fonds Toezicht en Handhaving Landbouwdecreet werd opgericht via het decreet van 6 juli 2018 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018 (art. 14).

De ontvangsten kunnen worden aangewend voor:

- Specifieke werkingskosten in uitvoering van hoofdstuk 3 (Controle- en sanctiebepalingen) van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid;
- De uitgaven voor het vergoeden van de economische schade, vermeld in artikel 14 van het decreet van 3 april 2009 houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische gewassen en de uitvoeringsbesluiten ervan.

Dit artikel is het corresponderende uitgavenartikel bij het ontvangstenartikel KB0-9KDXTAC-OW.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	70	70
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	70	70
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Geen wijziging ten opzichte van 2023.

Overige entiteiten onder toezicht

Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw vzw

VILT vzw is een rechtspersoon die deel uitmaakt van de Vlaamse deelstaatoverheid, door onder sectorale code 13.12 te ressorteren. Aangezien VILT een instelling is die onder de materialiteitsdrempel valt zoals bepaald in de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, moet geen begrotingsrapportering opgemaakt worden volgens het ESR 2010-schema.

2. Inhoudelijk structuurelement 2: Land- en tuinbouw

Dit inhoudelijk structuurelement (ISE) heeft betrekking op beleidsinitiatieven en -maatregelen die zich rechtstreeks richten tot de landbouwer en/of het landbouwbedrijf.

Professionalisering van het landbouwondernemerschap staat hierbij centraal. Ook diverse ondersteuningsinstrumenten van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid zijn hieronder vervat.

Het ISE omvat verder specifieke steunmaatregelen voor de bredere agrovoedingsketen (van toelevering tot afzet).

Daarnaast behelst dit ISE ook de ondersteuning van centra en verenigingen die rond land- en tuinbouw actief zijn, zoals praktijkcentra, fokkersverenigingen, verenigingen die lokaal genetisch uitgangsmateriaal in stand houden, etc...

Tenslotte valt ook landbouw in relatie tot nieuwe ontwikkelingen en uitdagingen hieronder: bv landbouw-klimaat, landbouw-milieu, landbouw-voeding, landbouw-ruimte, ...

Prestatie-indicatoren (2)

Benaming	(1) areaal met agromilieuklimaatverbintenissen
Definitie	De indicator omvat het areaal waarop een in het kader van het GLB aangegane agromilieuklimaatverbintenis van toepassing is.
Relevantie	De agromilieuklimaatverbintenissen vormen een onderdeel van het Vlaams GLB-Strategisch Plan. Voor deze maatregelen is er naast Europese ook Vlaamse cofinanciering. Deze maatregelen dragen bij tot verschillende milieu -, klimaat – en biodiversiteitsdoelstellingen. Specifiek gaat het om de volgende verbintenissen: - Tijdelijk grasland naar blijven grasland - Teelt van milieu -, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige gewassen - Meerjarige bloemenstrook in de fruitteelt - Onderhoud boslandbouwsystemen Het Vlaams GLB-Strategisch Plan is van start gegaan in 2023. De eerste uitbetalingen voor de agromilieuklimaatverbintenissen volgen in 2024.
Berekeningswijze	Via de verzamelaanvraag geeft de landbouwer jaarlijks het areaal aan waarop een agromilieuklimaatverbintenis van toepassing is. Via het monitoringssysteem dat opgezet wordt voor de rapportering in kader van het GLB kan dan het areaal aan verbintenissen worden berekend. Dit wordt uniek per maatregel berekend. Vervolgens worden de totalen per maatregel opgeteld.
Bron	Departement Landbouw en Visserij
Meetfrequentie	Jaarlijks (voorjaar)

Benaming	(2) Areaal in omschakeling naar biologische landbouw
Definitie	De indicator omvat het areaal waarvoor in het kader van het GLB een verbintenis tot omschakeling naar biologische landbouw werd aangegaan.
Relevantie	De omschakeling naar biolandbouw vormt een onderdeel van het Vlaams GLB-Strategisch Plan. Voor deze maatregel is er naast Europese ook Vlaamse cofinanciering. Deze maatregel draagt bij tot verschillende milieu -, klimaat – en biodiversiteitsdoelstellingen en toont de evolutie van het bio-areaal in Vlaanderen aan.
Berekeningswijze	Via de verzamelaanvraag geeft de landbouwer jaarlijks het areaal aan dat in omschakeling is. Via het monitoringssysteem dat opgezet wordt voor de rapportering in kader van het GLB kan dan het unieke areaal aan verbintenissen worden berekend.
Bron	Departement Landbouw en Visserij
Meetfrequentie	Jaarlijks (voorjaar)

2.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement

In de beleidsnota 2019-2024 Landbouw en Visserij zijn voor dit inhoudelijke structuurelement volgende SD's ingeschreven:

- SD1. Met ondernemerschap en innovatie naar een circulair voedselsysteem;
- SD2. Ecosysteemdiensten benutten om klimaatverandering en milieu-uitdagingen aan te pakken;
- SD3. Innovatie, onderzoek en kennisdoorstroming spelen een sleutelrol.

2.2 Operationele doelstellingen

- OD 1.1 Toegang tot grond

Er zijn diverse manieren om gebruik van landbouwgrond te verwerven. Naast eigendom zijn er enkele tijdelijke gebruiksvormen, waaronder de pacht.

Het is belangrijk de pachtwet te moderniseren om zo de toegang tot grond voor actieve landbouwers te bevorderen. Meer transparantie en flexibiliteit kan het vertrouwen tussen de beide partijen bevorderen, pacht aantrekkelijker maken voor eigenaars, jonge boeren meer kansen geven tot toegang van grondgebruik en bijdragen aan de lange termijnzekerheid van landbouwgrond voor de landbouwer als erkenning voor hun rol als landschapsbouwer. De hervorming werd in het najaar van 2023 in het Vlaams parlement goedgekeurd. Ik zal dan ook werk maken van de nodige uitvoeringsbesluiten hiervoor.

In het kader van de Vlaamse Voedselstrategie wordt in nauw overleg met sectororganisaties bekeken welke acties of instrumenten potentieel ingezet kunnen worden in het kader van het onderdeel 'Werken aan de beschikbaarheid van voedselgrond'.

Bij ruimtelijke gebiedsanalyses in het buitengebied is het belangrijk dat de impact op landbouw en voedselproductiepotentieel correct ingeschat wordt. Voor deze inschatting van de landbouwwijmpact van planningsinitiatieven kan er ook in 2024 een beroep worden gedaan op de diensten van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

- OD 1.2 Ondernemerschap en vakmanschap

Het door de EU hervormde Gemeenschappelijke Landbouwbeleid ging in 2023 van start. Het Vlaams GLB-Strategisch Plan omvat interventies die de ondernemende landbouwers ondersteunen bij een duurzame ontwikkeling van hun bedrijf en die inzetten op innovatie. Bovendien wordt de instroom gefaciliteerd, zowel via overname- en opstartsteun, als via een aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers. De nieuwe VLIF-maatregel *'Opstart van of omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie op een landbouwbedrijf'* beoogt het ondersteunen van bedrijven voor het implementeren van een vernieuwde niet-gangbare bedrijfsstrategie op maat van het bedrijf, die gepaard gaat met inkomens- en succesrisico's in de eerste jaren van de implementatie. De vernieuwde bedrijfsstrategie moet hun bedrijf veerkrachtig en toekomstgericht maken, de economische leefbaarheid van het bedrijf waarborgen evenals bijdragen aan het leveren van belangrijke diensten aan de samenleving. Hiermee worden bedrijfsleiders ondersteund die een antwoord willen bieden en meewerken aan de maatschappelijke, ecologische en economische doelstellingen waarbij economie en ecologie hand in hand gaan.

De EU blijft in 2024 landbouwers die conditionaliteitsvoorwaarden naleven op diverse vlakken, dat zijn voorwaarden die niet afgedwongen worden bij import uit derde landen, via inkomensondersteuning ondersteunen. Ook de ecoregelingen, een nieuw instrument binnen het GLB dat onder meer focust op bodem- en waterkwaliteit, lokale eiwitproductie, biodiversiteit, klimaatadaptatie en -mitigatie, worden in 2024 verdergezet. Naast de conditionaliteit en de ecoregelingen vormen de meestal meerjarige en vrijwillige agromilieuklimaatverbintenissen een belangrijke pijler van de nieuwe groene architectuur van het GLB die landbouwers stimuleren om milieu-, water-, klimaat-, dierenwelzijns-, biodiversiteits- en landschapsdoelen te realiseren bij hun bedrijfsvoering. Belangrijk hierbij is dat de ecoregelingen en de agromilieuklimaatverbintenissen verder moeten gaan dan het verplichtend, normerend kader.

Samengevat wordt, na de opstart van het nieuwe GLB in 2023, de eigenlijke (en ook IT-matige) implementatie van de interventies verdergezet en waar nodig bijgestuurd. Ook in 2024 zullen we maximaal blijven informeren over de nieuwe of vernieuwde GLB-steunmaatregelen en -voorwaarden via de website, nieuwsbrieven, toelichtingen, studiedagen,

In het kader van het Vlaams Relanceplan 'Vlaamse Veerkracht' wordt het bodempaspoort verder uitgebouwd om land- en tuinbouwbedrijven te faciliteren in een nog meer bewust duurzaam bodembeheer.

- OD 1.3 Weerbaarheid

In 2024 worden de GLB-maatregelen ter ondersteuning van het *Vlaams Agricultural Knowledge and Innovation System (AKIS)* uitgerold. Kennisdeling over de mogelijkheden van diverse verdienmodellen en individuele adviesverlening over geschikte verdienmodellen voor het eigen bedrijf zijn cruciaal om in de toekomst meer weerbaar te zijn tegen crisissen. Er wordt ingezet op opleidingen voor landbouwers en adviesverleners rond duurzame verdienmodellen en het gebruik van digitale tools. Er wordt specifieke aandacht besteed aan jonge landbouwers om instroom in de sector te bevorderen.

De transparantie binnen de landbouw- en voedselketen is een sleutelement voor een goed functionerende markt. Marktdeelnemers kunnen zo hun keuzes beter onderbouwen en het inzicht van de marktdeelnemers in de marktontwikkeling wordt vergemakkelijkt. Op deze manier willen we landbouwers en marktdeelnemers in de agrovoedingsketen nog beter voorzien van accurate en actuele marktinformatie. Specifiek voor de markt van agrovoedingsmiddelen, die gekenmerkt wordt door veel kleine aanbieders en weinig doorgaans grote afnemers van bederfbare producten, gebeurt dat via uitzonderingen op de algemene mededingingsregels (voor erkende producenten- of brancheorganisaties), via het beteugelen van oneerlijke handelspraktijken (federaal) en via het verzekeren van markttransparantie voor alle deelnemers. Aan elk van deze aspecten wordt uitvoering gegeven en aandacht besteed in communicatie en vorming.

Voedselzekerheid heeft betrekking op zowel beschikbaarheid als betaalbaarheid van voedsel. De Russische agressie tegenover Oekraïne heeft nog steeds een impact op beide factoren. Dankzij de weerbaarheid en innovatie van onze Vlaamse voedselketen slaagde men erin om alternatieven te vinden voor weggevalen of haperende importstromen, wat niet wegneemt dat de logistieke aanvoerketens een blijvende aandacht vergen zolang het conflict aanhoudt. Waar de beschikbaarheid van voldoende voeding ten allen tijde gewaarborgd bleef, blijft de betaalbaarheid onder druk door de hoge prijsinflatie. Terwijl de algemene prijsinflatie rond de 4 % lijkt te stabiliseren, blijft de inflatie voor voeding veel hoger (12,73 % in augustus 2023).

Om de marktverstoring die voortvloeit uit de Russische agressie tegenover Oekraïne en de internationale reactie hierop, te monitoren en samen oplossingen te zoeken om de voedselvoorzieningsketen draaiende te houden, werd een Belgische *Taskforce Agrovoeding* opgericht. Deze taskforce komt periodiek bijeen en is samengesteld uit de federale en regionale overheden evenals nationale en regionale sectorfederaties die de respectieve schakels van de keten vertegenwoordigen.

- OD 1.4 Samenwerking

Voedselstrategie

In december 2022 werd de Vlaamse Voedselstrategie voorgesteld na een intense samenwerking binnen de voedselcoalitie, het Vlaams netwerk voedselbeleid en het platform voor landbouw- en voedingsonderzoek.

Het jaar 2023 stond in het teken van het natraject. Welke deals kunnen verfijnd worden of hebben ondersteuning nodig. Daarnaast werd gewerkt aan een kader om nieuwe deals op te starten met een blijvende betrokkenheid van de voedselcoalitie en het Vlaams netwerk voedselbeleid.

Ook in 2024 voorzie ik binnen mijn bevoegdheden beleidsruimte om uitwerking te geven aan zowel specifieke als meer structurele maatregelen om van Vlaanderen een innovatieve landbouw- en voedselhub te maken. Daarbij zorgen we voor een betere stroomlijning tussen verschillende regionale praktijkcentra en een betere doorvertaling van ontwikkelingen in hun onderzoek en praktijktesten naar de sector.

Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij is trekker van de Open Food conference in het kader van het Europees voorzitterschap. Hierbij staat kennisuitwisseling en dialoog centraal over de diverse thema's van de Vlaamse voedselstrategie die een Europees draagvlak nodig hebben. We reiken hierbij uit naar beleidsmakers, wetenschappers, agrovoedingsspelers, ngo's,... Diverse beleidsdomeinen kunnen in die week diverse accenten naar voor brengen rond FOOD. Het is een ideaal medium om de Vlaamse voedselstrategie en concrete resultaten ervan aandacht te geven binnen de Europese Unie,

maar ook om bepaalde doelstellingen die op EU niveau dienen aangepakt te worden op de politieke agenda te zetten.

Daarnaast zullen we ook aandachtig de voorstellen van de Commissie voor de opmaak van een Legislative framework for a Union sustainable food system opvolgen, in overleg met de collega's van de Vlaamse en Federale Overheid.

Het platform voor landbouw- en voedingsonderzoek biedt hier een interface waar beleid, onderzoek en praktijk samen input leveren en uitwerking geven aan de Vlaamse Voedselstrategie.

Vanaf november 2023 tot en met oktober 2026 wordt een grootschalig burgerwetenschapsproject gestart. Hierbij wordt een burger-gestuurd crowdsourcing- en feedbacksysteem om onderzoek naar en beleid over de Vlaamse en lokale voedselomgevingen te stimuleren. Op die manier willen we meer inzicht krijgen in welke voeding wordt gekocht door verschillende Vlaamse bevolkingsgroepen, op welke plaats en met welke motivatie en hoe dit volgens hen kan worden bijgestuurd richting een gezond en duurzaam voedselpatroon?". Dit tussentijdse resultaten van dit project zullen belangrijk zijn voor de uitwerking van diverse deals van de Vlaamse voedselstrategie en de output is van groot belang voor het werk van lokale besturen en hun eigen voedselstrategie

Eiwitstrategie 2021-2030

Met de Vlaamse eiwitstrategie 2021-2030 willen we tegen 2030 een meer duurzame, diverse en toekomstgerichte eiwitvoorziening bereiken én de Europese zelfvoorziening in eiwitten verhogen. Zes strategische thema's doorheen de keten moeten daarbij helpen: duurzaam diervoeder, duurzame dierlijke productie, meer plantaardige eiwitten, meer nieuwe eiwitten, meer productdiversiteit en een duurzame eiwitconsumptie.

Via een projectoproep vanuit de relancemiddelen maakte ik een budget van 4 miljoen euro vrij voor samenwerkingsprojecten. Deze middelen vormen een belangrijke hefboom om de bestaande dynamiek te versterken en te versnellen.

In 2023 werd het eerste eiwitactieprogramma, dat in het najaar van 2022 werd gelanceerd, verder uitgerold. De acties uit dit actieprogramma komen onder andere voort uit de 19 samenwerkingsprojecten van de projectoproep 'Realisatie eiwitstrategie' en uit de 9 eiwitploegen waarbinnen verschillende partners van de eiwitstrategie samenwerken rond hiaten of knelpunten, zoals rond alternatieve eiwitbronnen, verdienmodellen en de valorisatie van nevenstromen. Deze projecten en eiwitploegen liepen ook in 2023 verder. Ik organiseerde in 2023 een netwerkmoment dat de projectpartners bij elkaar bracht om van elkaar te leren en kennis uit te wisselen, en dat andere geïnteresseerden op de hoogte brengt van de (eerste) resultaten uit deze 19 projecten.

Speciaal voor landbouwers die willen inzetten op de teelt van eiwitgewassen hebben we in de interventies van het GLB-Strategisch Plan een maatregel ingeschreven voor de ondersteuning van de inzaai van eiwitteelten in functie van lokale eiwitvoorziening. Daarnaast blijven we ook vanuit onderzoek aandacht hebben voor het realiseren van de eiwitstrategie en het ondersteunen van landbouwers om de vruchten van de eiwittransitie te plukken.

Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, ILVO en VLAM zetten zich tot slot samen met meer dan 70 partners ook in voor de Green Deal Eiwitshift, gelanceerd door mijn collega bevoegd voor Omgeving, die als doel heeft om de verhouding tussen dierlijke en plantaardige eiwitten in de Vlaamse consumptie te verbeteren en daarbij kansen voor lokale eiwitproductie en innovatie in de keten te maximaliseren.

In 2024 worden lopende en nieuwe eiwitacties uit het voortgangsrapport (verder) uitgevoerd of opgestart. Hetzelfde geldt voor de onderzoeksprojecten uit de annex onderzoek, die de voortgang van het onderzoek weergeeft en samen met het voortgangsrapport eind 2023 gepubliceerd wordt. Deze acties en onderzoeksprojecten zijn nodig om de doelstellingen, die in 2023 verfijnd en gekwantificeerd werden, te halen. Deze doelstellingen zijn gelinkt aan de zes strategische thema's van de eiwitstrategie. Tevens zal een nieuw voortgangsrapport opgesteld worden dat een nieuwe stand van zaken van zowel de acties als de doelstellingen zal geven. Zo bied ik maximale transparantie in de voortgang van deze eiwitstrategie, en wordt het duidelijk voor welke strategische thema's en bijhorende doelstellingen er een tandje bij gestoken moet worden met extra acties. De acties worden geïnitieerd door alle partners van de eiwitstrategie, dus zowel het beleid, de keten als het onderzoek kunnen en zullen hiervoor de nodige inspanningen leveren.

Vlaanderen circulair en bio-economie

Het vroegere beleidsdomein Economie, Wetenschap & Innovatie en het beleidsdomein Omgeving voorzien in een publiek-privaat partnerschap 'Vlaanderen Circulair'. Binnen mijn bevoegdheid landbouw ondersteun ik de verdere uitrol van de gekozen prioritaire projecten in de werkagenda voedselketen binnen Vlaanderen Circulair. Dit gebeurt samen met Fevia Vlaanderen, de co-trekker van de werkagenda, en de leden van de Taskforce Circulaire Voedselketen. We blijven ook bijdragen aan de werkagenda's bio-economie en water.

Ik zal erop toezien dat binnen het landbouwbeleid de beschikbare instrumenten bijdragen aan de uitvoering van de werkagenda's voedselketen, bio-economie en water om de positie van de landbouwers erin te ondersteunen.

In uitvoering van het beleidsplan bio-economie is ILVO verantwoordelijk voor de '[B2BE facilitator](#)'. Bedoeling is om partijen in de bio-economie bij elkaar te brengen met het oog op concrete verwezenlijkingen. Daarnaast wordt er in het bijzonder met het beleidsdomein Omgeving en het huidige beleidsdomein EWI samengewerkt binnen de Interdepartementale Werkgroep Bio-economie voor een lange-termijn ontwikkeling van een Vlaamse circulaire bio-economie die prioritair inzet op de cascade van het waardebewoud, hoogwaardige toepassingen van biograndstoffen, en gebruik van biotechnologische processen.

Ondersteuning samenwerking

Operationele programma's van producentenorganisaties in de groente- en fruitsector worden ook onder het hervormde GLB ondersteund vanuit de Europese Unie. Binnen deze operationele programma's wordt er sterk ingezet op onderzoek, innovatie en het bijdragen tot milieu- en klimaatdoelen.

De EIP operationele groepen worden versterkt in het GLB 2023-2027. Hierin is er specifieke ondersteuning voor de realisatie van innovatieve samenwerkingen tussen landbouwers en/of andere actoren rond economische, ecologische of sociale doelen. Dat kan gaan over nieuwe manieren van vermarkten, producenten- en brancheorganisaties in diverse sectoren, het gezamenlijk realiseren van bepaalde milieudoelstellingen zoals water- of energiebesparing, biodiversiteit, en andere doelen.

- OD1.5 Kwaliteit

Kwaliteit van het uitgangsmateriaal voor voedselproductie

In 2023 werden aanpassingen doorgevoerd van de voor de interne markt geharmoniseerde Europese handelsnormen. Deze hebben een (beperkte) impact op onze

Vlaamse regelgeving ter zake, onder meer inzake de consumptie-eieren, de broedeieren en de eendagskuikens, en deze zal dus aangepast worden om ze hiermee in overeenstemming te brengen.

Inzake de indeling van karkassen van runderen en varkens zal een aanpassing van de regelgeving voorbereid worden, voornamelijk in het licht van het doorsturen en bewaren van data, en het ter beschikking stellen van nieuwe gegevens aan de Vlaamse producenten in het kader van betrouwbaarheid, transparantie en optimalisering van de bedrijfsvoering.

Beleidsvaluatie fokkerijsubsidies

De werking van de loketfunctie van PaardenPunt Vlaanderen vzw, als partner voor de overheid waar de paardenfokkers, -houders en -liefhebbers terecht kunnen voor informatie en met al hun vragen, wordt verdergezet.

Daarnaast wordt ook de werking van de verschillende erkende coördinerende verenigingen en stamboekverenigingen, actief in de fokkerij van de landbouwhuisdieren, zoals steeds financieel ondersteund. Om genetische verbetering van de dierrassen te creëren, is het namelijk noodzakelijk dat via een collectieve inspanning van fokkers ingezet wordt op de verzameling, registratie en verwerking van gedetailleerde gegevens van de stamboekdieren, hun afstamming en hun productieprestaties.

In 2023 startten besprekingen rond nieuwe wetgevende voorstellen vanwege de Europese Commissie voor het beleid inzake de productie en de handel van het plantaardig teeltmateriaal en het bosbouwkundig teeltmateriaal. Ook in 2024 zullen deze raads werkgroepen inhoudelijk actief en intensief gevolgd worden, en dit bovendien als voorzitter van de Raad van de Europese Unie. Het betreft hier enerzijds een voorstel tot grondige herziening van elf van de twaalf 'handelsrichtlijnen' inzake plantaardig teeltmateriaal (gewestelijke regels rond toelating rassenlijsten, en anderzijds rond keuring en certificering van zaden, poot- en plantgoed; enkel de bestaande richtlijn m.b.t. sierteeltgewassen blijft onaangeroerd). Mogelijks komt er parallel hiermee ook nog vanuit de Commissie een eerste aanpassingsvoorstel van de plantengezondheidsverordening met impact op de Vlaamse bevoegdheden hierin, dat ook de nodige aandacht zal krijgen in samenwerking met de betrokken federale overheden.

Vanwege de ontwikkeling van eigen nieuwe Vlaamse hoprassen en de ontluikende productie van teeltmateriaal van hop in Vlaanderen, werd in 2023 nieuwe ontwerpregelgeving uitgewerkt die in 2024 verder de goedkeuringsprocedure voor de Vlaamse Regering zal doorlopen. Het doel van deze regelgeving, sterk gesteund door de sector zelf, is om de kwaliteit en gezondheid van deze Vlaamse hopproducten in de toekomst maximaal te kunnen garanderen.

Biologische productie

In 2023 werd het Strategische plan Bio 2023-2027 gelanceerd, dat focust op groei in vraag naar biologische producten.

Samen met alle stakeholders uit de biosector werden de volgende 5 x 5% Vlaamse ambities vastgelegd:

- 5% landbouwareaal: het areaal onder biologische productie neemt toe tot 30.000 ha tegen eind 2027
- 5% omzetwaarde van de biologische dierlijke productie: de omzetwaarde van de biologische dierlijke productie groeit naar 5% van de omzetwaarde van de gezamenlijke dierlijke productie (met inbegrip van zuivel)

- 5% biolandbouwbedrijven: minimaal 5% van de landbouwbedrijven zijn biobedrijven tegen eind 2027
- 5% bioconsumptie: het volume van de bioconsumptie groeit tot 5% van de totale consumptie tegen eind 2027
- 5% bio in overheids catering: bio maakt 5% uit van de overheids catering tegen eind 2027.

Om deze ambities te verwezenlijken, stelt het plan zes strategische doelstellingen voorop, elk met één of meerdere operationele doelstellingen.

Het strategisch plan BIO is dus een mix van doelstellingen en acties op verschillende vlakken, want de uitdagingen blijven groot: de biolandbouw laten groeien in Vlaanderen, meer consumenten overtuigen om bio te kopen, onderzoek stimuleren om innovatief te blijven en zo de uitdagingen waar de landbouwsector voor staat mee aan te gaan, een robuuste bioketen verder uitbouwen waarbij faire handelsrelaties centraal staan, bio een meer structureel aandeel laten uitmaken binnen de landbouwpraktijk in Vlaanderen, bio moet koploper blijven in bio en een sterke beleidsvisie die gepaard gaat met een sterk wetgevend kader die de kwaliteit van bioproducten moet garanderen. Via het strategisch plan bio zetten we dan ook een jarenlange constructieve samenwerking voort tussen het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, BioForum, Boerenbond, ABS, VAC en VLAM. Niet te vergeten, ook door steeds betere afstemming met onderzoek en met de keten via Fevia en Comeos.

Er wordt ingezet op het stimuleren van bio en het voorzien van een kader voor biocertificatie in grootkeukens.

In het GLB-Strategisch Plan is de steun voor de biolandbouwers opgetrokken, waarbij men onder meer tijdens de duur van de omschakeling een extra duwtje in de rug krijgt. Zodra ze omgeschakeld zijn belonen we biolandbouwers verder via een top up toeslag voor bio én via toegang tot verschillende ecoregelingen. Denk maar aan mechanische onkruidbestrijding, ecologisch beheerd grasland, meerjarige bloemstroken tussen de fruitteelt, ... Verder wordt er op nog andere manieren ondersteuning aangeboden, waaronder onder meer door uitgebreid gamma van advisering en vorming en investeringen.

Kwaliteitssystemen en beschermde oorsprongsbenamingen

Op vlak van agrovoedingsproducten met een gegarandeerde oorsprong en kwaliteit, blijkt er een licht groeiende interesse in Vlaanderen voor het behalen van een Europees kwaliteitslabel voor een oorsprongsbenaming of traditionele specialiteit. Ook in 2024 zetten we als Vlaamse overheid in op de ondersteuning van de sector bij de opmaak en opvolging van deze dossiers, zoals dat van Limburgse vlaai.

Daarnaast zullen de onderhandelingen over de nieuwe Europese wetgevingsvoorstellen naar verwachting in 2023 afgerond worden, zodat deze in 2024 aanleiding zullen geven tot aanpassing van de huidige Vlaamse besluiten terzake (m.b.t. levensmiddelen en landbouwproducten, wijnproducten en gedistilleerde dranken).

- OD 2.1 Klimaat

Het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) is de motor om investeringen die leiden tot een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, een duw in de rug te geven. Daarnaast worden ook investeringen ondersteund in klimaatadaptatie, o.a. investeringen die leiden tot een verminderd watergebruik. In 2023 gingen de aangepaste VLIF-interventies van start. Wat de VLIF-steun voor productieve investeringen betreft, wordt aan de meest duurzame investeringen van meedingende ondernemingen een

selectievoordeel toegekend en de hoogste steunintensiteit vooropgesteld. Investerings in kader van agro-ecologie, IPM, en pocketvergisting die samen aangevraagd worden krijgen een selectievoordeel en een hoger steunpercentage.

We werken samen met de sector verder aan de uitvoering van het convenant enterische emissies om de methaanuitstoot bij rundvee te reduceren. In 2024 wordt er ingezet op de uitrol van de maatregelen op het gebied van voederrantsoenen, bedrijfsmanagement en genetica. Hiertoe worden ook ondersteunende instrumenten ter beschikking gesteld binnen het GLB-Strategisch Plan. De ecoregeling voedermanagement heeft tot doel om de enterische methaanemissies uit de spijsverteringsprocessen van rundvee te verminderen door een aangepast dieetmanagement. Het Convenant Enterische Emissies Rundvee is een belangrijk keten-gedragen initiatief om enterische emissies te reduceren. Daarom zal de evaluatie van het convenant in 2024 gestart worden.

Daarnaast wordt ook ingezet op advisering en begeleiding van bedrijven via de klimaatscans uit het klimrek-project. Voor verschillende sectoren zoals melkvee zijn de klimaatscans reeds uitgewerkt en kunnen ze breed aangeboden worden aan de landbouwers via AKIS. Zo kunnen ook maatregelen die kansen bieden op bedrijfseconomisch vlak geïmplementeerd worden op bedrijfsniveau.

Bovendien blijven we verder zoeken naar bijkomende maatregelen zodat er ondernemingskeuzes zijn voor de diverse veehouderijsystemen en bedrijfsvoeringen in Vlaanderen. Het gecombineerd inzetten van verschillende maatregelen wordt daarbij gestimuleerd.

In het hervormde GLB wordt eveneens ingezet op zowel klimaatmitigatie als -adaptatie via de verschillende instrumenten van het GLB: verhogen van koolstofopslag in de bodem, teelt van klimaatvriendelijke gewassen, precisielandbouw, ecologisch beheerd grasland, omzetting van tijdelijk naar blijvend grasland, bufferstroken, niet-productieve investeringen, onderhoud boslandbouwsystemen...

Wijzigende klimatologische omstandigheden bieden tevens opportuniteiten voor andere producties, zoals de wijnbouw en eiwithoudende gewassen.

- OD 2.2 Water

In kader van de Blue deal zet de projectoproep hergebruik restwater in op samenwerkingsprojecten in de land- en tuinbouwsector rond toenemende waterbehoefte, dalende waterbeschikbaarheid, alternatieve waterbronnen en de principes van circulaire economie. De geselecteerde projecten van de projectoproep hergebruik restwater worden verder uitgevoerd in 2024 (lopen nog tot medio 2025).

In de projectoproep Samenwerking en digitalisering in de land- en tuinbouwsector werden 14 projecten geselecteerd waarbinnen in 2024 verder wordt gewerkt rond oplossingen voor water- en droogteproblematiek, klimaatverandering, duurzame energie, efficiënt beheer van natuurlijke hulpbronnen en digitale transformatie met het oog op het verhogen van veerkracht en ondernemerschap van bedrijven met aandacht voor droogte en waterproblematiek.

Ook wordt het bodempaspoort verder uitgerold in 2024 als instrument voor de land- en tuinbouwer om een duurzaam bodembeheer te kunnen voeren. Een duurzaam bodembeheer is ook van cruciaal belang voor een goede waterhuishouding van de bodem.

Mijn administratie is ook betrokken bij de projecten/-oproepen Proeftuinen Droogte (VMM), Waterlandschap (VLM) en Waterproof (VITO) in kader van de Blue deal.

In kader van Waterlandschap zal ik voor 2024-2025 de landbouwbegeleiding bij gebiedscoalities mee financieren dit in kader van een samenwerking met VLM als trekker van het Waterlandschapsprogramma: met name financiering voor een 4-tal gebiedscoalities met focus landbouw alsook een deel van het lerend netwerk dat zal georganiseerd worden. Hiermee engageren we ons vanuit landbouw om de land- en tuinbouwers bij te staan bij het nemen van concrete maatregelen op terrein en hiermee bij te dragen aan de verschillende wateruitdagingen.

Vanuit mijn administratie haar rol als CIW-lid zullen we ons vanuit landbouw verder engageren om bij te dragen aan de maatregelen en acties uit de door de Vlaamse Regering vastgestelde stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 voor Schelde en Maas en het bijhorende maatregelenprogramma. We volgen ook /dragen bij tot de voorbereidingen voor de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen 2028-2033.

De plannen 2022-2027 bevatten maatregelen en acties voor een verbetering van het grondwater en oppervlaktewater en voor de bescherming tegen overstromingen en droogte. Ook de Blue deal acties zijn mee geïntegreerd in deze plannen.

Om veerkrachtig te kunnen reageren op een waterschaarste werkte de Vlaamse Overheid (VMM, Dep. MOW, DVW, Dep. Omgeving, ANB, Dep. EWI en Dep. LV) met de betrokken maatschappelijke actoren een eerste versie van een afwegingskader uit dat voorzorgsmaatregelen en prioritair watergebruik kan bepalen in aanloop naar of tijdens waterschaarste. Het afwegingskader is een hulpmiddel voor beslissingsnemers om tijdens periodes van extreme droogte en dreigende waterschaarste doordachte en wetenschappelijk onderbouwde maatregelen te nemen om de kans op waterschaarste en de gevolgen ervan te beperken.

De voornaamste keteneffecten in landbouw en voedingsindustrie werden in 2023 onderzocht in een vervolgproject onder de vorm van een gezamenlijke overheidsopdracht van het huidige departement Landbouw en Visserij en het departement EWI. Deze overheidsopdracht betrof de verfijning van de socio-economische impactanalyse, het bepalen van de impact van reactieve watergebruiksbeperkende maatregelen op de Vlaamse economie voor de sectoren landbouw en (agrovoeding) industrie (m.a.w. de voornaamste keteneffecten en secundaire effecten). In 2024 zullen de resultaten van deze studie m.b.t. keteneffecten landbouw en industrie geïmplementeerd worden/zijn in het reactief afwegingskader voor prioritering van watergebruik bij waterschaarste en om zodoende het draagvlak voor het kader bij de stakeholders te vergroten.

Ook in het GLB-Strategisch Plan is er specifieke aandacht voor waterkwaliteit en waterkwantiteit. Er zijn heel wat interventies gelinkt aan water: bufferstroken, teelt van milieu-, biodiversiteits- of klimaatvriendelijke gewassen, gewasrotatie, biologische landbouw, ecologisch beheerd grasland, precisielandbouw, mechanische onkruidbestrijding, opbouw organische koolstof in de bodem, ... Deze interventies worden ook in 2024 verdergezet en/of bijgestuurd, waarbij de afstemming met de stroomgebiedsbeheersplannen bewaakt wordt.

Het thema water is ook een belangrijk thema/onderdeel dat meegenomen wordt in het participatietraject in kader van de opmaak van een Vlaams adaptatie-actieplan landbouw. Dit participatietraject startte in de zomer/najaar 2023 met oog om in 2024 te komen tot een gedragen structuur en actieprogramma.

In 2024 zal het VLIF investeringen steunen die leiden tot een verhoging van de waterkwaliteit en -kwantiteit. Met VLIF-projectsteun innovatie bieden we met een nieuwe oproep binnen de aangepaste regelgeving voor GLB 2023-2027 de mogelijkheid om innovaties voor de eerste keer in praktijkomstandigheden in Vlaanderen door te voeren.

Op vlak van gewasbescherming is één van wetgevende elementen in het kader van de Green Deal het evolueren van de *Sustainable Use Directive* (EC/128/2009) naar een

Sustainable Use Regulation. De eerste lezing van het voorstel tot verordening van de Commissie is achter de rug, maar naar verwachting zullen de onderhandelingen verder zullen lopen onder Belgisch EU voorzitterschap in 2024.

- OD 2.3 Bodem

In 2024 blijft het VLIF de vinger aan de pols houden om investeringen die leiden tot een verbetering van de bodemkwaliteit een duw in de rug te geven. Met VLIF-projectsteun innovatie bieden we met een nieuwe oproep de mogelijkheid om innovaties voor de eerste keer in praktijkomstandigheden in Vlaanderen door te voeren. Investerings die bijdragen aan een betere bodemkwaliteit worden gesubsidieerd in de hoogste subsidiepercentages zowel via VLIF productieve als niet-productieve investeringen. In 2024 zal verder ingezet worden op de uitbouw van het bodempaspoort. Hiermee wordt ingezet op kennis over de bodem.

Bij de invulling van het GLB-Strategisch Plan is gestreefd naar interventies die bijdragen aan bodemkwaliteit zoals het verhogen van het organische koolstofgehalte van bouwland, stimuleren van doordachte vruchtafwisseling, brongerichte erosiebestrijdende maatregelen, specifiek graslandbeheer, reductie van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, het afstemmen van het gebruik van meststoffen op de agronomische noden en draagkracht van de bodem, ...”

In het kader van de EU bodemstrategie voor 2030 heeft de Europese Commissie in 2023 haar voorstel gelanceerd voor de Soil Monitoring Law, met voorwaarden rond monitoring van de bodem, goede bodemcondities en regels voor duurzaam bodembeheer en herstel. We zullen opvolgen welke gevolgen dit kan hebben voor de Vlaamse landbouwbodems en hoe we hieraan kunnen aan bijdragen.

Het project LIFE CarbonCounts liep af in 2023 waarbij er een roadmap voor koolstoflandbouw in Vlaanderen werd opgeleverd. Om uitvoering te geven aan deze roadmap, en de daarin voorgestelde publiek-private samenwerkingsstructuur met 3 netwerken, wordt samengewerkt met het beleidsdomein Omgeving. Via verdere beleidsverkenning zoeken we naar concrete acties om in Vlaanderen publiek-privaat samen te werken aan koolstoflandbouw. Ook in 2024 zal hier verder werk van gemaakt worden en wordt ingezet op koolstoflandbouw als strategisch belangrijk thema.

In de overgang naar een circulaire economie hebben reststromen van voedsel en biomassa veel te bieden. Het actieplan 'Voedselverlies en biomassa(rest)stromen circulair 2021-2025' moet het voedselverlies in Vlaanderen verder beperken en meer duurzame (her)gebruiksmogelijkheden creëren voor o.a. voedselreststromen. De monitor voedselverlies over het jaar 2020 is op 1 juni 2023 bij OVAM verschenen, samen met het eerste voortgangsrapport over het actieplan voedselverlies 2021-2025. De volwaardige partnerschapswebsite rond voedselverlies, kostwinners.be, is op 22 juni 2023 online gegaan.

In 2024 wordt het actieplan verder uitgerold door OVAM en het Agentschap Landbouw en Zeevisserij in nauwe samenwerking met de stakeholders.

- OD 2.4 Emissies

In 2024 zal het VLIF investeringen stimuleren die leiden tot vermindering van de uitstoot van ammoniak, fijnstof, stikstofoxiden en geur. Op die manier werkt het VLIF mee aan de doelstellingen van het luchtbeleidsplan en het nastreven van de instandhoudingsdoelen in Speciale Beschermingszones. Via VLIF-steun voor innovatieve investeringen kunnen investeringen die leiden tot de vermindering van emissies voor de eerste keer uitgetest worden in praktijkomstandigheden. Sinds het GLB-Strategisch Plan is ook sterk verhoogde steun mogelijk voor meerkosten verbonden aan de investering.

Er wordt actief meegewerkt aan het beleid voor het verder verminderen van de nutriëntenverliezen vanuit de land- en tuinbouw naar het oppervlakte- en grondwater. Er wordt deelgenomen aan de vergaderingen van het opvolgingsorgaan MAP7 (zevende mestactieprogramma) en alle relevante, verwante thema's gelinkt aan het mestbeleid (zoals bijvoorbeeld de adviesdienst B3W, Nutricycle Vlaanderen,...).

Ik geef bijkomende ondersteuning aan landbouwers voor de investeringen in technieken en maatregelen die de stikstofemissie verminderen. In afwachting van een definitieve stikstofregeling, verstrekt de transitie-manager PAS generieke informatie, attendeert hij op tools of begeleidingstrajecten en verleent hij zijn medewerking aan alle instanties en landbouwers die hierom vragen.

In het kader van het stikstofdossier zullen we het komende jaar blijven investeren in innovatie en kennisdeling met de sector en de keten om deze problematiek aan te pakken. We werken ook samen met ILVO en INBO aan een proeftraject rond aangepaste bemesting en individuele bedrijfsbegeleiding voor de landbouwpercelen.

Tevens verlenen we medewerking aan de door de Vlaamse Regering aangestelde intendant voor het *Turnhouts Vennengebied*.

Specifiek voor emissies veroorzaakt door de primaire sector faciliteert en stimuleert de Vlaamse overheid de verhoging van de marktpenetratie van beschikbare technologische en innovatieve emissie-reducerende technieken en praktijken welke hebben bewezen hebben op een reële en handhaafbare wijze emissiereducties te realiseren.

- OD 2.5 Biodiversiteit

Investerings die leiden tot een verbetering van de biodiversiteit zullen ook via het VLIF ondersteund worden. Zowel via VLIF productieve als niet-productieve investeringen worden investeringen ondersteund die de biodiversiteit verhogen. De bouwstenen van een duurzame landbouw- en voedselproductie zoals het stimuleren van agrobiodiversiteit, en het behouden en duurzame gebruik van genetische hulpbronnen, blijven aandachtspunten.

Ook in een aantal beleidsstrategieën van de Europese commissie en het hervormde nieuwe Gemeenschappelijke Landbouwbeleid is er specifieke aandacht voor biodiversiteit met heel wat interventies die inspelen op biodiversiteit. Zo werden er interventies uitgewerkt die inzetten op aanleg van bufferstroken of bloemstroken, ecologisch beheerd grasland, teelt van biodiversiteitsvriendelijke gewassen, mechanische onkruidbestrijding, gewasrotatie, biologische landbouw, boslandbouw,

Er wordt actief meegewerkt aan processen inzake natuur en biodiversiteit, zoals de opmaak van het Natura 2000-programma 2021-2026 en de soortenbeschermingsprogramma's, met het oog op het exploreren van opportuniteiten voor de landbouwsector.

Ook in het kader van de uitvoering van de Vlaamse Voedselstrategie is biodiversiteit belangrijk en wordt er gewerkt aan een voedseldeal rond agro-ecologie. De toepassing van agro-ecologische principes en praktijken in het Vlaamse voedselsysteem kan een belangrijke bijdrage leveren aan de realisatie van meer biodiversiteit in het landbouwlandschap. We maken de principes en praktijken van agro-ecologie beter bekend en stimuleren de toepassing ervan in Vlaanderen.

- OD 2.6 Energie

In 2024 blijft het VLIF de vinger aan de pols houden om investeringen die leiden tot een verbetering de energie-efficiëntie en het de productie van hernieuwbare energie een duw in de rug te geven. Het advies- en begeleidingsproject Enerpedia 4.0 wordt ook in 2024 gefinancierd via het Vlaams Klimaatfonds.

Voor de glastuinbouw werd, in navolging van de actualisatie in het VEKP, in 2022 een traject opgestart met de stakeholders om te evolueren naar een klimaatneutrale glastuinbouw in 2050. Dit resulteerde in een visie naar een klimaatneutrale glastuinbouw, waarin een meersporenaanpak is opgenomen voor de verschillende subsectoren binnen de glastuinbouw, namelijk energievraag beperken, duurzame energiebronnen gebruiken en de beperkte fossiele brandstoffen efficiënt gebruiken. In 2023 werd gestart met deze visie te vertalen naar de praktijk door de inzet van de noodzakelijke beleidsinstrumenten en flankerende maatregelen om de visie te kunnen realiseren.

- OD 2.7 Een sterk plattelandsbeleid

Op 24 mei 2022 heb ik het actieplan welbevinden in de land- en tuinbouw voorgesteld. Het actieplan bundelt de engagementen die we samen met alle betrokken actoren nemen om het welbevinden van de Vlaamse land- en tuinbouwer te verbeteren.

Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij neemt initiatief om rond welbevinden een netwerkorganisatie op te zetten zodat de diverse spelers met elkaar in contact kunnen komen. Dit betreft zowel de organisaties die zich vandaag al geëngageerd hebben, als andere spelers binnen de diverse terreinen waarop dit plan betrekking heeft. Het doel is om kennis uit te wisselen, over de grenzen van organisaties en beleidsvelden heen samen te werken, en het netwerk uit te diepen en te versterken. De engagementen uit dit plan zullen daarbij als startbasis voor deze netwerkmomenten dienen.

Op 19 juni 2023 werd een eerste netwerkdag georganiseerd. Organisaties binnen en buiten de landbouwsector konden hier ervaringen delen rond diverse lopende initiatieven die het welbevinden van de landbouwer versterken. Tijdens deze netwerkdag ben ik ook persoonlijk in gesprek gegaan met de organisaties die een engagement hebben opgenomen. Zo houd ik de vinger aan de pols over het welbevinden van de landbouw(st)ers en hoe dit actieplan zich ontrolt in de praktijk.

Vzw Boeren op een Kruispunt is een hulporganisatie voor alle Vlaamse boeren en tuinders met een hulpvraag. Deze organisatie heeft tot doel om alle Vlaamse land- en tuinbouwers te begeleiden bij financiële, economische, psychologische, technische of sociale problemen..

Samen met de VDAB neemt het Agentschap Landbouw en Zeevisserij het initiatief om loopbaanbegeleiding meer ingang te doen vinden en ook beter kenbaar te maken bij de landbouwers. Er werd hiertoe een nichewerking uitgewerkt waarbij wordt samengewerkt met de erkende loopbaancentra om het aanbod optimaal af te stemmen op de landbouwer als doelgroep en waarbij de landbouworganisaties zich hebben geëngageerd om de mogelijkheden van loopbaanbegeleiding kenbaar te maken via hun communicatiekanalen.

- OD 3.1 Onderzoek

In 2023 werden strategische onderzoeksagenda's uitgewerkt in de hubs (leden uit onderzoeksinstellingen en diverse beleidsdomeinen) opgericht onder het platform voor landbouw- en voedingsonderzoek om de intense voorbereiding van drie partnerschappen onder Horizon Europe, met name agro-ecologie, food en data interactief te maken. De drie partnerschappen krijgen Vlaamse financiering waardoor er vanaf 2024 vruchten kunnen

geplukt worden door enerzijds deelname in het Europees consortium of deelname aan de externe oproepen. Deze drie Vlaamse hubs, die de voorbereiding mede op zich namen, rapporteren aan het platform voor landbouw- en voedingsonderzoek. In 2024 zullen we bekijken hoe we het netwerk van de hubs actief kunnen betrokken houden zodat de onderzoeksresultaten van de partnerschappen ook optimaal kunnen doorstromen binnen Vlaanderen. Daarnaast leggen we ook de focus in 2024 op het breed kenbaar maken van de opportuniteiten onder deze partnerschappen door deelname aan oproepen. Hierbij zetten we ook in op een goede samenwerking met Agrolink. Specifiek voor het partnerschap agro-ecologie linken we naar de deal agro-ecologie onder de Vlaamse voedselstrategie.

De activiteiten onder het platform gebeuren in nauw overleg met de collega's van VLAIO en dept. EWI die betrokken zijn bij de beleidsvoorbereidende EU-werkgroepen (dept. EWI) en de uitvoering van de oproepen (VLAIO).

In 2024 zullen we bekijken in welke mate het platform kan bijdragen aan het behalen van de doelstellingen van verschillende beleidsinitiatieven zoals de eiwitstrategie, het Vlaams Energie en Klimaat Plan en de Vlaamse voedselstrategie en hoe we de kennis opgedaan bij onze onderzoekinstellingen versneld kunnen laten doorstromen naar de land- en tuinbouwbedrijven, voedingsbedrijven en visserijsector. Deze doorstroming van onderzoeksresultaten naar de praktijk wordt in 2024 o.a. ondersteund via nieuwe oproepen voor demonstratieprojecten en EIP samenwerking, innovaties in de omkaderingssector van land- en tuinbouw.

Het gebruik van data zetten we in om de projecten die we inhoudelijke opvolgen vanuit het Agentschap Landbouw en Zeevisserij beter te monitoren.

- OD 3.2 Innovatie in land- en tuinbouw

In het kader van het GLB Strategisch Plan worden in 2024 oproepen gelanceerd voor demonstratieprojecten, voor operationele groepen in het kader van Europese Innovatiepartnerschappen (EIP) en voor VLIF-projectsteun innovatie. We werken aan een efficiënte en impactvolle communicatie om de landbouwers en andere begunstigden maximaal wegwijs te maken in ons instrumentarium en hen te stimuleren om deel te nemen aan de oproepen.

Via de VLIF-projectsteun innovatie kunnen landbouwbedrijven op steun rekenen om innovatieve ideeën en concepten op het vlak van productie, verwerking en afzet van landbouwproducten in de praktijk om te zetten. De subsidie biedt hen de kans om een innovatief investeringsproject te realiseren. Dit is een aanvulling op de gewone investeringssteun.

In een EIP operationele groep gaan landbouwers en eventueel andere actoren aan de slag om voor een bepaalde problematiek of opportuniteit een innovatieve oplossing te vinden of een innovatief samenwerkingsverband te ontwikkelen. In EIP-projecten kan de ondernemersgedreven groep nieuwe producten, diensten, processen of technieken ontwikkelen of innovatieve lange termijn samenwerkingen creëren tussen landbouwers en/of andere actoren (andere actoren uit de agro-voedingsketen, adviseurs, onderzoekers, productenorganisaties, brancheorganisaties,...) met het oog op nieuwe wijzen van vermarkten of met het oog op het verduurzamen en weerbaarder maken van landbouwbedrijven.

Demonstratieprojecten maken landbouwers bewust van nieuwe mogelijkheden op het vlak van duurzame praktijken en technieken. Vanuit non-profit organisaties die expertise hebben in duurzame landbouwpraktijken worden landbouwers geholpen om deze toe te

passen op hun bedrijf. Bij de keuze van de thema's voor de oproep wordt rekening gehouden met beleidswensen en praktijknoden.

We stimuleren kennisdeling voor, tijdens en na het innovatieproces met als doel innovatie, zowel technisch als organisatorisch, breed te verspreiden.

Om landbouwers gemakkelijker de weg te helpen vinden om met innovatie aan de slag te gaan op hun bedrijf, wordt onze communicatie over innovatie verder verfijnd. Er zal ook worden nagegaan hoe diverse doelgroepen op een gerichte manier naar bedrijfsinnovatie toe geleid kunnen worden.

- OD 3.3 Klantgerichte en innovatieve overheid

In de eerste helft van 2021 werd de nieuwe (cijfer)website gelanceerd. Dit initiatief kaderde in de strategische doelstelling om het Agentschap Landbouw en Zeevisserij te laten evolueren naar dé gegevensautoriteit voor de gegevens van landbouw en visserij. We stellen inmiddels sneller en meer (relevante) data ter beschikking d.m.v. indicatoren voor het brede publiek en via datasets die een hoger detailniveau hebben. Uiteraard houden we hierbij rekening met de bescherming van de privacy. Sinds de lancering in mei 2021 is het aantal indicatoren en datasets dat we ter beschikking stellen gestegen van 70 tot meer dan 210. Er gaat ook voldoende aandacht naar het actueel houden van de reeds gepubliceerde indicatoren: 90% van de inhoud kreeg het afgelopen jaar een update. De belangrijkste indicatoren en datasets werden opgenomen in het open data register van de Vlaamse overheid (datavindplaats). In 2024 blijven we verder inzetten op de ontbrekende facetten/thema's in de beschrijving van de landbouwsector en alle deelsectoren aan de hand van relevante indicatoren. Tot slot wordt er verder gewerkt op het aanbieden van open data en analysetools die de websitebezoeker zelf kan gebruiken.

Voor alle GLB-gerelateerde maatregelen wordt maximaal ingezet op gebruiksvriendelijke en laagdrempelige aanvraagprocedures ten aanzien van de klanten.

Agentschap Landbouw en Zeevisserij schrijft zich ook verder in in de door het Vlaams Stuurorgaan goedgekeurde Vlaamse datastrategie. Op aanbeveling van de SERV zoeken de entiteiten naar synergiën op vlak van databeheer. In navolging van de samenwerking met ILVO bij de opschaling van Djust Connect zullen ook in 2024 verdere acties genomen worden om via dit kanaal data aan de sector ter beschikking te stellen en ook landbouwdata te verzamelen.

Tot slot zullen in 2024 nog de laatste aanpassingen gebeuren om de ontsluiting van de digitale omgeving te aligneren op de Single Digital Gateway, de Europese verplichting om in welbepaalde gevallen dienstverlening te ontsluiten naar buitenlandse klanten.

Wat de klanten van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij betreft wordt blijvend ingezet op optimale digitale dienstverlening. Zo heeft het Agentschap Landbouw en Zeevisserij bijgedragen aan de Vlaamse digitale dienstverleningsstrategie en haar meetinstrument. Ze voorziet in 2024 de dienstverleningen die voldoen aan de criteria te screenen en te verbeteren waar nodig. Ook in het kader van innovatie en klantgerichte dienstverlening heeft het agentschap een klantencontactcenter uitgebouwd dat multikanaals ondersteuning aan de klant aanbiedt. In 2024 willen we dit voor alle dienstverleningsaspecten van het agentschap in gebruik nemen en op basis van de gegenereerde data de dienstverlening stelselmatig verbeteren.

In 2024 wil het Agentschap Landbouw en Zeevisserij zijn bestaand mobiel aanbod verder uitbreiden door de LV Agrilens app verder uit te bouwen, waarbij samenwerking met het beleidsdomein Omgeving in het kader van milieuinformatie wordt nagestreefd met oog op

het ontsluiten van dergelijke gegevens binnen het bodempaspoort. Daarnaast wordt blijvend ingezet op mobiele communicatie richting landbouwers en publiek.

De beleidsdomeinen Economie, Wetenschap en Innovatie, Werk en Sociale Economie en Landbouw en Visserij worden samengevoegd. De departementen EWI en WSE worden daarbij samengevoegd. Het departement Landbouw en Visserij is per 1 januari 2024 omgevormd naar een Agentschap Landbouw en Zeevisserij waarin zowel de beleidsvoorbereiding als de beleidsuitvoering ten aanzien van dit beleidsveld wordt aan toevertrouwd. Dit agentschap zal samen met het ILVO en het EVA Vlaams Centrum Agro- en Visserijmarketing deel uitmaken van dit samengevoegde beleidsdomein. Het agentschap waakt er over dat de dienstverlening tijdens de omvorming tot agentschap en integratie binnen beleidsdomein WEWILS optimaal verder blijft verlopen en zoekt vervolgens opportuniteiten binnen dit nieuwe beleidsdomein om haar dienstverlening verder te innoveren en optimaliseren.

2.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

LAND- EN TUINBOUW, MVG excl. DAB

	AO			TO		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	0	0	0	2.107	-438	1.669
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	0	0	0	0	0	0
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact)	20.000	0	20.000	0	0	0
Totaal	0	0	0	70	0	70

	VAK			VEK		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	41.804	11.203	53.007	42.874	4.382	47.256
Toelagen (interne stromen (IS))	59.084	28.000	87.084	43.201	27.998	71.199
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	20.000	0	20.000	20.000	0	20.000
Totaal	120.888	39.203	160.091	106.075	32.380	138.455
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De verschillende kredietevoluties komen aan bod bij de bespreking van de begrotingsartikelen.

IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl DAB's)

Ontvangstenartikelen

KB0-9KDBABA-OL – UITVOERING GBCS EN ERKENNING VLAAMS BETAALORGAAN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit betreft een louter technisch artikel om boekingen te kunnen doen in overeenstemming met het boekhoudschema dat werd uitgewerkt voor de verrichtingen op de orderekening van het Vlaams betaalorgaan. Dit teneinde in Orafin op kwartaalbasis een correcte boekhoudkundige weergave van deze transacties te bekomen.

Hiertoe is een OL- (middelen) en LE- (uitgaven) artikel voorzien om de tijdelijke zekerheden in het kader van certificaten voor in- en uitvoer van landbouwproducten correct te kunnen boeken.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2023	20.000	0	0
Bijstellingen BO 2024	0	0	0
BO 2024	20.000	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Naar analogie van 2023 wordt een bedrag van 20.000 keuro voorzien.

KB0-9KDBTBB-OW – TOELAGEN LAND- EN TUINBOUW

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit zijn EU-ontvangsten ingevolge de deelname van de EU in de kosten verbonden aan opleidingsinitiatieven in de landbouwsector.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2023	0	0	0
Bijstellingen BO 2024	0	0	0
BO 2024	0	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

In 2024 zijn geen ontvangsten voorzien. Dit artikel moet behouden blijven zolang het bijhorend uitgavenartikel (KB0-1KDB4BB-WT) operationeel is.

KB0-9KDBTBC-OW – FONDS GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel betreft de ontvangsten in het kader van het Fonds Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, opgericht bij artikel 34 van het decreet van 29 juni 2007 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2007.

Hiermee worden aan het fonds toegewezen:

- Het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan mag inhouden bij inbreuken op de randvoorwaarden;
- Het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan mag inhouden bij andere vastgestelde onregelmatigheden;
- Het gedeelte van de verschuldigde superheffing in de zuivelsector dat het Vlaams Betaalorgaan mag inhouden;
- Bij debiteuren superheffing geïnde intresten;
- Bij debiteuren geïnde nalatigheidsintresten die betrekking hebben op het Vlaams aandeel van de teruggevorderde schuld;
- Bij debiteuren gerecupereerde gerechtskosten;
- Toevallige ontvangsten in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid;
- Het gedeelte van de verschuldigde suikerheffingen dat het Vlaams Betaalorgaan mag inhouden;
- Bij debiteuren verbeurdverklarde waarborgen waarbij de opbrengst voor het Vlaams Betaalorgaan is.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2023	0	500	0
Bijstellingen BO 2024	0	0	0
BO 2024	0	500	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

De ontvangsten worden voor 2024 op 500 keuro geraamd. De toegewezen ontvangsten zijn gelinkt aan het uitgavenartikel KB0-1KDB4BC-WT.

KB0-9KDBTBD-OW – FONDS VOOR HET LANDBOUWINFORMATIENETWERK

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel betreft inkomsten van het Informatienetwerk Landbouwboekhoudingen (ILB) in het kader van de uitvoering van het Lambermontakkoord (Samenwerkingsakkoord tussen het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met betrekking tot de uitoefening van de geregionaliseerde bevoegdheden op het gebied van landbouw en visserij). Het Fonds voor het Landbouwinformatienetwerk werd opgericht bij

art. 54 van het programmadecreet van 24 december 2004, gewijzigd bij programmadecreet van 18 december 2009 (art. 115).

Het boekhoudnet van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij beschikt over een uitgebreid netwerk van land- en tuinbouwboekhoudingen. Op basis van het selectieplan voor de EU worden de gegevens van de bedrijven overgedragen aan het ILB dat deel uitmaakt van de Europese Commissie.

De inkomsten zijn afhankelijk van het aantal opgeleverde boekhoudingen en het tarief dat door de EC betaald wordt per boekhouding.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2023	0	96	0
Bijstellingen BO 2024	0	15	0
BO 2024	0	111	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

De ontvangsten voor 2024 worden geraamd op 111 keuro. Het bedrag wordt samengesteld uit een voorschot 2024 en het saldo 2022. De toegewezen ontvangsten zijn bestemd voor het uitgavenartikel KB0-1KDB4BD-WT.

KB0-9KDBTBF-OI – VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Bij het programmadecreet BA2022 werd het Vlaams Fonds voor de Landbouw en Visserij uitgebreid met financiering voor uitgaven die betrekking hebben op de cofinanciering vanuit het Vlaams Klimaatfonds voor land- en tuinbouw gerelateerde initiatieven. In de middelenbegroting moest hiertoe een OI-artikel worden ingeschreven.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2023	0	0	0
Bijstellingen BO 2024	0	0	0
BO 2024	0	0	0

KB0-9KDBTBF-OW – VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Wettelijke basis: het decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij, laatst gewijzigd bij decreet van 8 juli 2022.

Inkomsten land- en tuinbouw:

- Besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2022 tot vaststelling van de retributies voor de toelating of registratie van rassen van land- en tuinbouwgewassen, voor de uitoefening van bepaalde beroepen in de sector van het plantaardige teeltmateriaal, voor de keuring en controle van dat materiaal en voor de keuring en controle bij de productie van hop en hopproducten;
- Koninklijk besluit van 13 februari 2006 houdende vaststelling van de retributies betreffende de taken toevertrouwd aan de Gewesten door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen;
- Besluit van de Vlaamse Regering van 3 december 2010 betreffende de certificering van hop en hopproducten.

Deze Vlaamse wetgeving wordt in 2024 geactualiseerd en het federale KB wordt volledig aangepast.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2023	0	1.511	0
Bijstellingen BO 2024	0	-453	0
BO 2024	0	1.058	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Betreft de facturatie van de activiteiten en diensten in kader van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2022 tot vaststelling van de retributies voor de toelating of registratie van rassen van land- en tuinbouwgewassen, voor de uitoefening van bepaalde beroepen in de sector van het plantaardige teeltmateriaal, voor de keuring en controle van dat materiaal en voor de keuring en controle bij de productie van hop en hopproducten.

Het aantal te factureren activiteiten en diensten wordt voor 2024 lager geraamd. Bovendien dalen de inkomsten omdat de zaadanalyses in het zaadlaboratorium wegvallen. Hierdoor worden de ontvangsten voor 2024 met 453 keuro lager geraamd.

Uitgavenartikelen

KB0-1KDB2BA-LE – UITVOERING GBCS EN ERKENNING VLAAMS BETAALORGAAN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit betreft een louter technisch artikel om boekingen te kunnen doen in overeenstemming met het boekhoudschema dat werd uitgewerkt voor de verrichtingen op de orderekening van het Vlaams betaalorgaan. Dit teneinde in Orafin op kwartaalbasis een correcte boekhoudkundige weergave van deze transacties te bekomen.

Hiertoe is een OL- (middelen) en LE- (uitgaven) artikel voorzien om de tijdelijke zekerheden in het kader van certificaten voor in- en uitvoer van landbouwproducten correct te kunnen boeken.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2023	20.000	20.000
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	20.000	20.000
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

Naar analogie van 2023 wordt een bedrag van 20.000 keuro voorzien.

KB0-1KDB2BA-WT – UITVOERING GBCS EN ERKENNING VLAAMS BETAALORGAAN

Korte inhoud begrotingsartikel:

ICT is voor het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en meer in het bijzonder voor het Vlaams betaalorgaan strategisch en bedrijfskritisch.

De Europese Unie verplicht alle lidstaten om de bestaande en nieuwe premiestelsels te beheren via een informatiesysteem, het GBCS (Geïntegreerd Beheers- en Controlesysteem). Dit systeem, het basisinstrument voor de realisatie van het geheel van de strategische doelstellingen van het betaalorgaan, is een superset van onderling verbonden databanken en informatiesystemen.

Ten gevolge van de steeds wijzigende Europese regelgeving moet het GBCS continu aangepast worden. Het Vlaams betaalorgaan verzekert dus ook in 2024 de continuïteit voor de correcte, tijdige en efficiënte uitvoering van de bestaande EU-interventies. Om de bedragen tijdig en correct te kunnen berekenen, uitbetalen en boeken is een tijdige opmaak, verzending en verwerking van de jaarlijkse verzamelaanvraag van cruciaal belang evenals de ontwikkeling van nieuwe en het onderhoud van bestaande ICT-toepassingen (e-Loket, Iden .NET, ABS, VLIF,...) die dit ganse proces ondersteunen.

Op 1 januari 2023 startte de EU met een nieuwe programmaperiode van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) naar aanleiding waarvan de ICT-toepassingen van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij verder fundamenteel herwerkt moeten worden. De Europese Commissie kijkt hier nauwlettend op toe en bij niet-conforme of niet-tijdige betaling van de premies en steun aan de landbouwers worden zware financiële sancties opgelegd aan de lidstaat.

Kredietevolutie:

	VAK	VEK
BA 2023	11.396	11.396
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	480	480
BO 2024	11.876	11.876
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

(duizend euro)			
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
technische bijstand – GLB-Strategisch Plan – deel landbouw – luik IT GBCS	480	480	
TOTAAL	480	480	

Technische bijstand wordt forfaitair toegekend door de Europese Commissie en wordt binnen de betrokken begrotingsartikelen proportioneel ingeschreven doorheen de looptijd van het programma:

- GLB-Strategisch Plan – deel landbouw – luik IT GBCS: 966 keuro wat een bijstelling van 480 keuro inhoudt.

KB0-1KDB2BE-WT – PREMIESUBSIDIE VOOR EEN BREDE WEERSVERZEKERING IN DE LANDBOUWSECTOR**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Land- en tuinbouwondernemers worden geconfronteerd met diverse risico's. De plantaardige productie gebeurt overwegend in open lucht waardoor de weersomstandigheden tijdens het teeltseizoen determinerend kunnen zijn voor de oogst.

Met uitzondering van het risico op hagelschade, waren er tot voorkort geen verzekeringsproducten op de Belgische markt voor andere risico's die aanleiding geven tot teelt- en oogstschade.

Teneinde de ontwikkeling van een verzekeringsmarkt voor teeltverzekeringen tegen meerdere risico's te stimuleren, werd in uitvoering van artikel 4, 7°, van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid en artikel 24 van het decreet van 5 april 2019 betreffende de tegemoetkoming voor schade, aangericht door rampen in het Vlaamse Gewest, een subsidieregeling van kracht voor land- en tuinbouwers die een brede weersverzekering afsluiten. Nadere bepalingen zijn opgenomen in het BVR van 19 juni 2019 betreffende de premiesubsidie voor een brede weersverzekering in de landbouwsector.

De subsidieregeling startte met ingang van 1 januari 2020 en loopt tot 31 december 2026. In 2025 wordt een evaluatie uitgevoerd van deze maatregel, indien nodig gevolgd door bijsturing van de modaliteiten.

Kredietevolucie:

(duizend euro)		
	VAK	VEK
BA 2023	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

Dit artikel is bestemd voor het luik dat kan worden aangerekend via de begroting van Landbouw en Visserij, maar er wordt nog geen krediet ingeschreven. Geen wijziging ten opzichte van 2023.

KB0-1KDB2BI-WT – LANDBOUWRAMP 2019

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel was bestemd voor behandeling van de schadedossiers in kader van de erkenning van de uitzonderlijke zomer van 2019 als landbouwramp.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Alle dossiers zijn afgehandeld en toekomstige rampen worden uitbetaald via het VFLD. Er is echter nog een procedure lopende bij de Raad van State rond de erkenning. Zolang er hierover geen uitspraak is, blijft het artikel behouden.

KB0-1KDB2BJ-WT – TEGEMOETKOMINGEN LAND- EN TUINBOUW IN HET KADER VAN CORONA

Korte inhoud begrotingsartikel:

In het kader van de moeilijkheden in de varkenssector werden eind 2021 dossiers goedgekeurd. Alle vereffeningen voor de lopende dossiers zullen rekening houdende met de aanrekenregels van VCO in 2023 gebeuren. Voor 2024 is dan ook geen VEK meer nodig en zullen enkel nog betalingen gebeuren.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	0	1.434
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	-611
<i>Andere bijstellingen</i>	0	-823
BO 2024	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
naar KB0-1KDX2BB-WT	0	-611	Terugzetting compensatie 2022-2023
TOTAAL	0	-611	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
	0	-823	Terugzetting bijstelling 2023
TOTAAL	0	-823	

KB0-1KDB2BK-WT – RENDAC-SUBSIDIES**Korte inhoud begrotingsartikel:**

De jaarlijkse tussenkomst in de ophalings- en verwerkingskosten van Rendac wordt vanaf 2022 niet langer vanuit OVAM voorzien, maar vanuit de bevoegdheid Landbouw.

Kredietevolutive:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2023	8.800	8.800
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	-800	-800
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	8.000	8.000
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar EC0-1ECB5DY-IS	-800	-800	terugzetting eenmalige compensatie bij BA2023
TOTAAL	-800	-800	

Bij de BA 2023 werd een eenmalige bijkomende subsidie toegekend aan RENDAC voor de ophaal- en verwerkingskosten van krenten van dieren gehouden voor de landbouwproductie in het Vlaamse Gewest door professionele veehouders. Deze wordt bij BO 2024 teruggedraaid.

KB0-1KDB4BB-WT – TOELAGEN LAND- EN TUINBOUW**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het krediet is bestemd om ontvangsten terug te kunnen aanwenden voor de subsidiëring van opleidingsinitiatieven in de landbouwsector.

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucies:

Geen wijziging ten opzichte van 2023.

KB0-1KDB4BC-WT – FONDS GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Wettelijke basis: artikel 34 van het programmadecreet van 29 juni 2007.

Door het fonds toegestane uitgaven:

- Betalingen die niet voor communautaire financiering in aanmerking komen door overschrijding van betalingstermijnen of plafonds;
- Betalingen waarvoor communautaire financiering wordt geweigerd in het kader van de conformiteitsgoedkeuring;
- Het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan moet dragen van niet binnen een bepaalde periode plaatsgevonden invorderingen;
- Financiering van door de Europese Commissie toegestane maatregelen waarvoor de door het Vlaams Betaalorgaan ingehouden superheffing mag worden aangewend;
- Gerechtskosten en nalatigheidsintresten bij juridische geschillen aan de tegenpartij te betalen;
- Teruggave van het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan mocht inhouden bij vastgestelde onregelmatigheden als de betrokkene na bezwaarschrift niet meer hoeft terug te betalen;
- Teruggave van het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan mocht inhouden bij inbreuken op de randvoorwaarden als de betrokkene na bezwaarschrift niet meer hoeft terug te betalen;
- Teruggave van bij debiteuren geïnde intresten op het Vlaams aandeel als de betrokkene na bezwaarschrift niet meer hoeft terug te betalen;
- Uitgaven in het kader van de optimalisering van de werking van het Vlaams Betaalorgaan.

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	500	500

<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	500	500
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

Geen wijziging ten opzichte van 2023.

KB0-1KDB4BD-WT – FONDS VOOR HET LANDBOUWINFORMATIENETWERK

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Fonds voor het Landbouwinformatienetwerk werd opgericht via het programmadecreet 2005. Het Fonds is gemachtigd uitgaven te doen die verband houden met de verzameling, analyse en rapportering van de gegevens verzameld in het kader van het Vlaamse Landbouwinformatienetwerk.

De werkingsmiddelen van het Fonds worden gebruikt voor het continue onderhoud en het verder optimaliseren van het Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN).

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	96	96
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	15	15
BO 2024	111	111
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
verhoging door hogere ontvangst EU per boekhouding	15	15	
TOTAAL	15	15	

Gezien de hoger geraamde ontvangsten, wordt een bedrag van 111 keuro opgenomen als uitgaven voor 2024, wat een bijstelling van 15keuro inhoudt.

KB0-1KDB4BF-WT – VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Binnen dit artikel kaderen volgende elementen:

- Algemene werkingskosten
- Exploitatiesubsidies
- Verwerving van overig materieel

Het betreft verbintenissen op basis van het decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij, laatst gewijzigd bij decreet van 8 juli 2022.

Kosten m.b.t. de certificering van plantaardig teeltmateriaal i.k.v. de Europese Handelsrichtlijnen (aanschaf keuringsdocumenten en -materiaal, uitbesteding taken en diensten, ...) en de controlevereisten i.k.v. de Europese Plantengezondheidsverordening en Officiële Controleverordening, waardoor er extra controlekosten zijn (laboanalyses, ...)

Klimaatfondsdossiers

Naar aanleiding van de BA 2022 werd een bijkomende uitgavenpost gecreëerd binnen dit fonds om de uitgaven van de kredieten (cofinanciering) vanuit het Vlaams Klimaatfonds begrotingstechnisch mogelijk te kunnen maken.

Dit artikel vormt samen met artikel KB0-1KDB4BV-IS en artikel KB0-1KAB4ZY-LO langs uitgavenzijde de tegenhanger van het ontvangstenartikel KB0-9KDBTBF-OW en KB0-9KDBTBF-OI.

Kredietevoluitie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	723	723
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-507	-507
BO 2024	216	216
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluities:

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
verlaging gerelateerd aan minder ontvangsten	-507	-507	
TOTAAL	-507	-507	

Gezien de lager geraamde ontvangsten, wordt een bedrag van 216 keuro opgenomen als uitgaven voor 2024, wat een bijstelling van 507 keuro inhoudt.

KB0-1KDB4BV-IS – EV ILVO

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit zijn verbintenissen op basis van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid.

Aangezien het Agentschap Landbouw en Zeevisserij niet beschikt over de nodige infrastructuur en logistiek wordt er een beroep gedaan op de Eenheid Plant - Onderzoekdomein Teelt en Omgeving van het ILVO voor ondersteuning bij de uitvoering van officiële maatregelen die door de Europese Gemeenschap opgelegd zijn in het kader van de toelating van rassen van landbouwgewassen op de rassenlijst en het toezicht op de productie en de handel van plantaardig teeltmateriaal d.i. de uitvoering van de officiële rassenproeven voor landbouwgewassen (m.u.v. suikerbieten), de inzaai en het onderhoud van de controlevelden van groenvoedergewassen, vezelvlas en poot aardappelen.

Dit artikel vormt langs uitgavenzijde samen met artikel KB0-1KDB4BF-WT de tegenhanger van het ontvangstenartikel KB0-9KDBTBF-OW.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	535	535
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	535	535
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Geen wijziging ten opzichte van 2023

KB0-1KDB5BW-IS – VLIF

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel worden de toelage en het vastleggingskrediet van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) voorzien.

Inhoudelijke bespreking zie 'Overige entiteiten onder gezag – Vlaams Landbouwinvesteringsfonds'.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	58.549	42.611
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	28.000	28.000
BO 2024	86.549	70.611
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)			
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
PAS innovatie in de landbouw	28.000	28.000	
TOTAAL	28.000	28.000	

In de PAS conceptnota (d.d. 23/2/2022) is 40.000 keuro voorzien voor innovatie in de landbouw in 2024. Hiervan wordt 28.000 keuro opgenomen in de VLIF begroting om uitvoering te geven aan PAS gerelateerde investeringen.

KB0-1KDX2BB-WT – TOELAGEN LAND- EN TUINBOUW

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het artikel omvat een ruime waaier aan subsidies die kaderen binnen het landbouw- en tuinbouwbeleid, meer bepaald:

- Zorgboerderijen
- Milieuvriendelijke landbouwproductiemethoden
- Subsidie aan Boeren op een Kruispunt vzw
- Praktijkcentra land- en tuinbouw
- Subsidies aan fokkerijverenigingen
- Stimulering biologische landbouw
- Sensibiliseringsprojecten
- Operationele groepen EIP (European Innovation Partnerships)
- Allerhande subsidies kaderend in het Vlaamse land- en tuinbouwbeleid
- Landvormingsactiviteiten en advies
- Producentenorganisaties
- Europese schoolfruitregeling
- Strategisch Plan Bijenteelt
- Uitgaven in kader van de uitvoering van de PAS conceptnota – flankerend beleid – innovatie in de landbouw
- Uitgaven in kader van relance - Vlaamse Veerkracht
- Uitgaven in kader van de uitvoering van de PAS conceptnota met financiering van de PAS provisie (2022-2024)

Een deel van deze maatregelen kaderen binnen het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling (2014-2022), dat nog actief is tot eind 2025 en/of in het GLB-Strategisch Plan (2023-2027).

→ Zorgboerderijen

Land- of tuinbouwers die bereid zijn om hun activiteiten te diversifiëren met zorgboerderijactiviteiten en daartoe een overeenkomst sluiten met een erkende voorziening, worden hiertoe vergoed.

→ milieuvriendelijke landbouwproductiemethoden

Het betreft agromilieuklimaatmaatregelen en maatregelen waarvoor het Agentschap Landbouw en Zeevisserij optreedt als beheersdienst in uitvoering van het PDPO III en het GLB-Strategisch Plan.

→ Nominatim subsidie aan Boeren op een Kruispunt vzw

Vzw Boeren op een Kruispunt is een hulporganisatie voor alle Vlaamse boeren en tuinders met een hulpvraag. Deze organisatie heeft tot doel om alle Vlaamse land- en tuinbouwers te begeleiden bij financiële, economische, psychologische, technische of sociale problemen.

→ *Praktijkcentra land- en tuinbouw*

Voor de praktijkcentra plantaardige productie zorgt de structurele ondersteuning door de Vlaamse overheid voor een versterking van de samenhang tussen de onderzoeksprogramma's van de verschillende praktijkcentra. Het Besluit van de Vlaamse Regering van 12 februari 2021 tot subsidiëring van praktijkcentra die actief zijn in het onderzoek, de voorlichting en de ontwikkeling van de plantaardige productie bepaalt de jaarlijkse financiering waarop bepaalde praktijkcentra aanspraak kunnen maken.

→ *Steun aan fokkerijverenigingen*

Het betreft steun aan fokkersverenigingen erkend in het kader van de verbetering van de kwaliteit van de dieren en de dierlijke producten. Financiële steun wordt ook verleend enerzijds voor het uitvoeren van specifieke taken en anderzijds voor de ondersteuning van de werking van de fokkersvereniging (o.m. rundvee, varkens, paarden en ezels, kleine herkauwers, pluimvee en konijnen, genetische diversiteit). Daarnaast is er sinds 2021 ook een bijkomende subsidie aan Paardenpunt Vlaanderen voor de basisloketfunctie die ze voor de paardensector uitoefenen.

→ *Stimulering biologische landbouw*

Het Strategisch Plan Bio stippelt de strategie uit voor de biologische landbouwproductie in Vlaanderen voor de periode 2023-2027. Het plan geeft invulling aan de bio-doelstelling van de Europese "Van boer tot bord" strategie en formuleert 5*5%-groeiambitie op maat van de Vlaamse biolandbouw..

Worden o.m. voorzien in 2024 subsidie aan Bioforum Vlaanderen vzw, projectsubsidies, subsidie CCBT, onderzoeksprojecten bio...

→ *Sensibiliseringsprojecten*

Jaarlijks wordt een projectoproep gelanceerd in uitvoering van het Besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023 tot toekenning van subsidies voor sensibiliseringsacties om duurzame landbouw te bevorderen. Deze dossiers worden in het kader van het GLB-SP gefinancierd met Europese middelen.

→ *Operationele groepen EIP (European Innovation Partnerships)*

De subsidie voor operationele groepen kadert binnen het besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023 over de subsidiëring van operationele groepen in het kader van het Europees Innovatiepartnerschap voor productiviteit en duurzaamheid in de landbouw. Dit wordt uitgevoerd via jaarlijkse projectoproepen. Deze dossiers worden in het kader van het GLB-SP gefinancierd met Europese middelen.

→ *Allerhande subsidies kaderend in het Vlaamse land- en tuinbouwbeleid*

- Landbouweducatie
- Bedrijfsverzorging
- Nationale Boomgaardenstichting
- Cofinanciering landbouw-gerelateerde Interreg-projecten
- Ondersteuning sierteeltsector
- Initiatieven ikv de Vlaamse Voedselstrategie
- diverse ad hoc subsidies

→ Landbouwvormingsactiviteiten en advisering

De naschoolse opleidingsinitiatieven in de landbouwsector zijn een onderdeel van het landbouwvormingsbeleid.

De naschoolse opleidingsinitiatieven in de landbouwsector zijn een onderdeel van het landbouwvormingsbeleid. De uitgave kadert binnen:

- decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid
- In opmaak: Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van steun voor uitwisseling van kennis en verspreiding van informatie in de landbouwsector

De vormingsactiviteiten worden medegefinancierd met Europese middelen.

→ Producentenorganisaties

De steun voor oprichting van producentenorganisaties is een onderdeel van het PDPO III programma. De uitgave kadert binnen het BVR van 10 juli 2015 betreffende de regels voor steun voor de oprichting van producentenorganisaties. Voor 2024 zijn enkel nog betalingen voor lopende dossiers.

→ Europese schoolfruit- en schoolmelkregeling

Vlaams kader: Besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2017 betreffende de ondersteuning van de verstrekking van groenten, fruit en melk aan leerlingen in onderwijsinstellingen, artikel 5 en 6, vervangen bij het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 2022.

Deze dossiers worden gefinancierd met Europese middelen.

→ Strategisch Plan Bijenteelt

Het Vlaams Bijenteeltprogramma is volledig ingekanteld in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. (GLB). In Uitvoering van het GLB-Strategisch Plan voorziet het Agentschap Landbouw en Zeevisserij jaarlijks een oproep voor projecten die passen binnen een of meerdere interventies zoals gedetermineerd binnen het GLB SP.

→ PAS - Innovatie in de landbouw

In de PAS conceptnota (d.d. 23/2/2022) is 40.000 keuro voorzien voor innovatie in de landbouw in 2024. Hiervan wordt 12.000 keuro ingeschreven op dit subsidie-artikel voor subsidiëring van initiatieven flankerend beleid PAS - Innovatie in de landbouw.

→ Uitgaven in kader van relance – Vlaamse Veerkracht

Subsidies in kader van VV projecten worden op dit artikel aangerekend, i.c. VV028, VV029, VV030 en VV033.

→ Uitgaven in kader van de uitvoering van de PAS conceptnota met financiering van de PAS provisie (2022-2024)

Subsidies in kader van PAS initiatieven met financiering vanuit de PAS provisie worden op dit artikel aangerekend.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2023	20.289	19.925
<i>Index</i>	18	18
<i>Compensaties</i>	-3	610
<i>Andere bijstellingen</i>	12.000	6.000
BO 2024	32.304	26.553
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

Indexering VAK en VEK met 18 keuro.

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar KB0-1KDB2AU-IS	-3	-3	compensatie zodat VILT haar budget van 2023 kan behouden
Van KB0-1KDX2BV-IS	0	2	compensatie vanuit KB0-1KDX2BV-IS
Van KB0-1KDB2BJ-WT	0	611	terugzetting compensatie 2022-2023
TOTAAL	-3	610	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
PAS innovatie in de landbouw (deel van 40.000 keuro)	12.000	6.000	flankerend beleid PAS - Innovatie in de landbouw (conceptnota PAS)
TOTAAL	12.000	6.000	

KB0-1KDX2BV-IS – EV ILVO

Korte inhoud begrotingsartikel:

Projectsubsidies waarvan EV ILVO begunstigde is, worden op dit artikel aangerekend, aangezien deze via een IS-artikel moeten verlopen en niet via een WT-artikel.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2023	0	55
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	-2
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	0	53

Aanwending VAK-ruiter		
-----------------------	--	--

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar KB0-1KDX2BB-WT	0	-2	Actualisatie VEK-behoefte op KB0-1KDX2BV-IS
TOTAAL	0	-2	

Overige entiteiten onder gezag**VLAAMS LANDBOUWINVESTERINGSFONDS (VLIF) – VOI cat. A**

Het VLIF werd opgericht bij decreet van 22 december 1993 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994. Het besluit van de Vlaamse Regering van 11 december 2015 regelt de taken, het beheer en de werkwijze van het VLIF.

Het VLIF ondersteunt de Vlaamse land- en tuinbouw door duurzame investeringen te stimuleren om de structuur van de land- en tuinbouwbedrijven te verbeteren, hun rendabiliteit te verzekeren en de kostprijs te verminderen.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen volgende maatregelen:

- Land- en tuinbouwers
 - o Overnamesteun voor de jonge landbouwers
 - o Investeringssteun op land- en tuinbouwbedrijf met inbegrip van PAS gerelateerde VLIF investeringen
 - o Steun voor niet-productieve investeringen op het landbouwbedrijf
 - o Steun voor de ontwikkeling van kleine landbouwondernemingen (uitdovend)
 - o Veranderen van verdienmodel
 - o Projectsteun voor innovaties in de landbouw
 - o Steun voor de opstart van of omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie
 - o VLIF-waARBorgregeling
 - o Maatregelen voor (groepen van) spelers actief binnen Agrobusinesscomplex (ABC), zoals groepen van landbouwers, (tuinbouw)coöperaties en bedrijven die actief zijn in de verwerking en afzet van landbouwproducten
- VLIF-steun aan de agrovoedingssector
- Maatregelen voor praktijkcentra en vergelijkbare instellingen voor praktijkonderzoek: VLIF-steun voor investeringen in de omkaderingssector.

Ontvangsten:

BO 2024 Ontvangsten: 83.006 keuro

Hoofdstuk 1: Tegemoetkoming van de overheid: 70.611 keuro

Rubriek 46.10: 42.611 keuro (toelage KB0-1KDB5BW-IS)

De toelage dient voor de betalingen van subsidies die in 2024 en voorgaande jaren zijn toegekend aan de begunstigden. Daarnaast wordt een toelage toegekend van 28.000 keuro voor luik PAS: innovatie in de landbouw.

Hoofdstuk 2: Opbrengsten als gevolg van het uitvoeren van de statutaire opdracht

Rubrieken 57.20 en 16.11: Verwachte recupereerbare eigen kasontvangsten uit vorderingen van 2023 en vroeger: 400 keuro. Dit bedrag is 406 keuro lager dan 2023 en aangepast aan een realistisch cijfer (cf. effectieve ontvangsten 2022).

Hoofdstuk 6: Overgedragen overschot

Rubriek 08.21: overgedragen overschot vorige boekjaren bedraagt: 9.818 keuro
 Rubriek 08.21: overgedragen overschot vorige boekjaren - interventie: 2.177 keuro

Uitgaven:

BO 2024 Uitgaven: 83.006 keuro

Hoofdstuk 0: Over te dragen saldi: 35.087 keuro

Rubriek 03.22: over te dragen overschot van het boekjaar – interventie: 2.177 keuro

Rubriek 03.22: over te dragen overschot van het boekjaar- PAS investeringen innovatie: 28.000 keuro: momenteel kunnen nog geen betalingen geraamd worden.

Rubriek 03.22: over te dragen overschot van het boekjaar (reguliere maatregelen): 4.910 keuro.

Hoofdstuk 2: Betalingen aan derden: 47.919 keuro.

Deze hebben betrekking op:

- De steun aan land- en tuinbouwers en hun coöperaties:
 - o Rentesubsidies: 1.400 keuro: daling met 1.850 keuro ten opzichte van BA 2023
 - o Kapitaalpremies: 34.499 keuro stijging met 2.603 keuro ten opzichte van BA 2023
 - o Waarborgen: 500 keuro daling van 1.500 keuro ten opzichte van de BA 2023
- Investeringssteun aan agrovoedingsbedrijven: 1.500 keuro: stijging met 55 keuro ten opzichte van BA 2023.
- Investeringssteun aan de omkadering van de land- en tuinbouw: 4.060 keuro: stijging met 95 keuro ten opzichte van BA 2023
- PDPO III-maatregelen
 - o Niet productieve investeringen: 3.000 keuro: daling met 2.600 keuro ten opzichte van BA 2023
 - o Projectsteun voor innovatie: 2.120 keuro: stijging met 133 keuro ten opzichte van BA 2023
 - o Ontwikkeling kleine bedrijven: 30 keuro: daling met 30 keuro ten opzichte van BA 2023
- Aankoop van niet duurzame goederen en diensten in het kader van interventie: 110 keuro.
- Emissiereductie in relatie tot het klimaatfonds: 700 keuro: daling met 550 keuro ten opzichte van BA 2023.

VAK: 87.355keuro bestaat uit:

- Het vastleggingskrediet van 58.549 keuro
- De PAS innovatie in de landbouw kredieten: 28.000 keuro
- Eigen ontvangsten: 806 keuro (eigen ontvangsten 2023)

De wijzigingen langs vastleggingszijde ten opzichte van de BA 2023 hebben betrekking op:

- De steun aan land- en tuinbouwers en hun coöperaties:
 - o Kapitaalpremies: 40.289 keuro: stijging met 562 keuro ten opzichte van BA 2023
- Investeringssteun aan agrovoedingsbedrijven: 2.870 keuro: daling met 574 keuro ten opzichte van BA 2023
- PDPO III-maatregelen:
 - o Niet productieve investeringen: 6.600 keuro: stijging met 1.000 keuro ten opzichte van BA 2023
 - o Projectsteun voor innovatie: 4.248 keuro: stijging met 391 keuro ten opzichte van BA 2023
 - o Ontwikkeling kleine bedrijven: 20 keuro: daling met 30 keuro ten opzichte van BA 2023
 - o Veranderen van verdienmodel: :1.718 Keuro: stijging van 429 keuro ten opzichte van BA 2023.
- PAS innovatie in de landbouw: 28.000 keuro

VI. BELEIDSVELD II: LANDBOUW- EN ZEEVISSERIJONDERZOEK

Het beleidsveld Landbouw- en Zeevisserijonderzoek omvat één inhoudelijk structuurelement, nl. Landbouw- en Zeevisserijonderzoek (ISE E)

1. Inhoudelijk structuurelement 1: Landbouw- en zeevisserijonderzoek

Dit inhoudelijk structuurelement omvat de volledige werking van ILVO. ILVO staat voor multidisciplinair, onafhankelijk onderzoek gericht op duurzame landbouw, visserij en voeding in Vlaanderen en dit in een economisch, ecologisch en maatschappelijk perspectief. ILVO gaat op regelmatige basis in dialoog met het beleid, de stakeholders en de maatschappij. Om zijn rol als toekomst- en vraaggericht kenniscentrum verder uit te bouwen werkt de organisatie met thematische living labs, dit zijn 'ecosystemen' waar onderzoekers, eindgebruikers, stakeholders, burgers, overheden en zelfs steden of regio's elkaar ontmoeten voor co-creatief onderzoek. ILVO voert daarnaast referentietaken uit voor overheden op verschillende beleidsniveaus.

Prestatie-indicator

Benaming	Aantal goedgekeurde onderzoeksprojecten waarbij een onderzoeksgroep rond landbouw intern de lead neemt
Definitie	Enkel de goedgekeurde en in ODIS geregistreerde projecten worden opgenomen. Projectvoorstellen vallen buiten de scope van deze indicator. Dienstverlening, contractonderzoek en analyses vallen eveneens buiten deze scope. Omwille van de ondeelbaarheid van ILVO maken we voor deze indicator ook geen onderscheid naar projectvoorstellen waar VO medewerkers wel of niet bij betrokken waren.
Relevantie	Onderzoek is de kerntaak van ILVO, vandaar is het aantal goedgekeurde projecten relevant
Berekeningswijze	ODIS search naar nieuw gestarte projecten tussen 1 januari en 31 december van het te rapporteren jaar
Bron	ODIS – eigen databanktoepassing
Meetfrequentie	Naar noodzaak – data-input is doorlopend

1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement

In de beleidsnota 2019-2024 Landbouw en Visserij zijn voor dit inhoudelijke structuurelement volgende Strategische Doelstellingen ingeschreven:

- SD6. Het realiseren van co-creatief onderzoek m.b.t. landbouw, visserij en voeding;
- SD7. ILVO zet in op onderzoek dat aansluit bij actuele vraagstukken en prioriteiten;
- SD8. ILVO als katalysator.

In lijn met één van de prioriteiten van het Vlaams regeerakkoord werkt ILVO aan de verdere modernisering en uitbouw van zijn onderzoekinfrastructuur en tracht daarbij de ambities van de Vlaamse overheid op het vlak van energie en klimaat waar te maken. Dit gebeurt onder meer in het kader van het door de Europese Commissie ondersteunde SURE2050 project. Het eindrapport van Sure2050 werd begin augustus 2023 gepubliceerd

en overgemaakt aan de Europese Commissie. In het licht hiervan wordt gewerkt aan een masterplan infrastructuur om te komen tot de uitwerking van een duurzame vastgoedstrategie voor ILVO. De ILVO vastgoedstrategie werd in het Sure2050 eindrapport opgenomen. Het moderniseren en centraliseren van alle labofaciliteiten binnen ILVO en dit met het oog op het realiseren van belangrijke efficiëntie- klimaat- en energiewinsten is daarbij het meest uitdagende project dat momenteel in voorbereiding is, in het bijzonder omwille van het prijskaartje dat er aan verbonden is.

ILVO werkt in het kader van de realisatie van zijn vastgoedstrategie intens samen met het Facilitair Bedrijf en het Vlaams Energiebedrijf.

1.2 Operationele doelstellingen

- OD 6.1 Onderzoek ingebed in de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's)

ILVO onderschrijft vanuit zijn maatschappelijke en wetenschappelijke rol uitdrukkelijk de doelstellingen die vervat zijn in de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (Sustainable Development Goals – SDG's) van de Verenigde Naties. In het kader van het verankeren van de SDG's in de werking van ILVO werd de 'ILVO Onderzoekskouter' opgericht. Hiermee wil ILVO een duidelijk toekomstbeeld creëren van een moderne onderzoekscampus waar niet alleen oog is voor baanbrekend onderzoek, maar waar ook wordt gestreefd naar een duurzame omgeving voor de personeelsleden, duurzame mobiliteit, duurzame gebouwen en meer biodiversiteit op en rond de akkers en dit in nauwe connectie met de omgeving.

Het ILVO-onderzoek is toegespitst op het complexe agro-ecosysteem dat is opgebouwd uit een hele reeks geconnecteerde elementen: diverse biotische en abiotische factoren, met veelvuldige en complexe interacties, de respons van planten en dieren op gewijzigde productiefactoren, de invloed van externe parameters zoals het klimaat, impact op beleid, economie en maatschappij. Ingrepen of veranderingen worden niet op het niveau van één element bekeken, maar steeds met oog voor de interactie tussen alle onderdelen en aspecten van het systeem. ILVO kan hier de verbindende factor zijn tussen academisch en praktijkgericht onderzoek, de doorvertaling naar de praktijk en uiteindelijk ook naar de voorlichting. Hiertoe worden de living labs uitgebouwd. Dit zijn interfaces tussen onderzoekers, landbouwers, stakeholders en overheidsdiensten.

- OD 6.2 Onderzoek in samenwerking met partners in binnen- en buitenland

Vanuit zijn unieke positie in het onderzoeklandschap – pivoeterend tussen universiteiten, hogescholen, strategische onderzoekcentra en praktijkcentra - ziet ILVO het als zijn taak een verbindende factor te zijn tussen academisch en praktijkgericht onderzoek, met de bedoeling onderzoek door te vertalen naar de praktijk en uiteindelijk ook naar de voorlichting. In 2022 nam INAGRO het voorzitterschap waar van Agrolink Vlaanderen over van ILVO, waar de focus ligt op inhoudelijke samenwerking tussen de partners en afstemming van investeringen. Naast de intense samenwerking met de Praktijkcentra en de landbouwfaculteiten, zal ILVO zijn samenwerking met de Vlaamse wetenschappelijke instellingen verder versterken. Daarnaast wordt ook het partnerschap tussen ILVO en het VIB verder uitgediept wat in toenemende mate leidt tot baanbrekendonderzoek. ILVO werkt eveneens volop mee aan de werking van het agrobiotech ecosysteem 'Biotope' dat VIB op touw heeft gezet.

ILVO zet ook in op verdere samenwerking met diverse beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid en andere Vlaamse onderzoeksinstituten bv. VITO, IMEC,

ILVO heeft zijn intentie om een meer intense samenwerking uit te bouwen met de KULeuven, in het bijzonder met de toegepaste onderzoeksfaciliteit TRANSFarm, inmiddels gerealiseerd door de ondertekening van een partnerschap.

In het kader van het voedingsonderzoek is tot slot de zeer nauwe samenwerking met Flanders Food te vermelden.

Modern onderzoek laat zich niet opsluiten binnen de landsgrenzen. ILVO plukt nu volop de vruchten van jarenlange inzet op Europese netwerken in de vorm van vele onderzoeksprojecten gefinancierd door Horizon 2020 en EFRO. ILVO heeft met de nu lopende onderzoekskaderprogramma's, Horizon Europe, INTERREG en EFRO, dezelfde stevige ambitie om Europees onderzoeksgeld naar Vlaanderen te halen. De volgehouden inspanningen om Vlaams toponderzoek in te schakelen in projecten die ondersteund worden met Europese middelen, leveren resultaat op: midden 2023 haalde ILVO reeds 20 nieuwe Europese projecten binnen (waarvan 4 als coördinator) waarbij we voor alle ingediende projecten een succespercentage van 44.5% halen.

Een voorbeeld hiervan is de rol die ILVO opneemt in het Europese Agrifood TEF-project. Hier is ILVO de gastheer voor de Vlaamse Test- en Experimenteer Faciliteit (TEF) die toelaat dat Vlaamse technologiebedrijven, in een internationaal consortium, hun robotica-oplossingen sneller in praktijkomstandigheden kunnen testen en ontwikkelen. Zo willen Vlaanderen en Europa de groene, digitale transitie van de agrifood sector versnellen en het concurrentievermogen van bedrijven verhogen.

Daarnaast bouwt ILVO ook structurele internationale partnerschappen uit met complementaire organisaties. Ook in 2024 bekijkt ILVO of er bijkomende partnerschappen nuttig kunnen bijdragen tot de kennisopbouw.

Ook in het kader van internationale samenwerking en de wederzijdse kennisoverdracht met het Zuiden op vlak van landbouw/visserij/voedingsthema's zet ILVO stappen. Zo loopt in 2023 en 2024 een project waarbinnen ILVO onderzoek doet naar de impact van landbouwpraktijken op de opbrengst van sorghum onder het huidige en toekomstige klimaat. Hierbij wordt samengewerkt met beleidsmakers, onderzoekers, experts en boeren in Mali.

- OD 6.3 Living Labs

Als toepassingsgerichte onderzoeksinstelling wil ILVO het technologieaanbod afstemmen op de vraag naar bruikbare en rendabele technologische innovaties, die antwoorden bieden voor de dagelijkse praktijken in het landbouw- of voedingsbedrijf. Door reeds bij de ontwikkeling van nieuwe technologieën of bij het voortraject van technische innovaties de praktische toepasbaarheid en haalbaarheid als vertrekpunt te nemen, kan innovatie versneld, effectiever en beter gericht toegepast worden. Om het bredere systeem te kunnen capteren en om de interactie met alle relevante stakeholders te maximaliseren, zette ILVO in op het opstarten van Living Labs. Momenteel zijn er zes thematische Living Labs actief: Food Pilot; Living Lab Agrofood Technology; Living Lab Agro-ecologie en Biologische Landbouw; Living Lab Plant; Marien Living Lab en het Living Lab Veehouderij. Twee living labs zijn intussen opgenomen in het European Network of Living Labs (ENoLL) en het ILVO living lab agro-ecologie en bio is een onderdeel van het nieuwe 'Horizon EU Partnership on agroecology living labs and research infrastructures'. Belangrijk voor dit living lab rond agro-ecologie is ook de samenwerking die aangegaan werd met een bio-akkerbouwbedrijf in Hansbeke. Hierdoor werd het eerste agro-ecologische proefplatform in Vlaanderen opgestart, en dit op een oppervlakte van 50 ha. Er worden regelmatig studiedagen en demonstraties georganiseerd om de resultaten uit deze samenwerking te ontsluiten. Waar mogelijk, stelt ILVO ook opbrengstbepalingen ter beschikking aan geïnteresseerde bedrijven. Dit is bijvoorbeeld het geval voor een aantal bakgranen (tarwe, rogge, spelt, ...).

- OD 6.4 De mogelijkheden van big data optimaal benutten

Data is het nieuwe goud. Over dit uitgangspunt is er een brede consensus, maar over hoe dit nieuwe goud ontgonnen kan worden is er veel minder duidelijkheid. ILVO trekt hier ook aan de kar om data binnen de landbouw- en voedingswereld 'valoriseerbaar' te maken. ILVO zet bijvoorbeeld in op het uitbouwen van de datahub 'Djustconnect' die het mogelijk maakt om data uit te wisselen en te connecteren waarbij veel aandacht besteed wordt aan veiligheid, respect voor dataprivacy en behoud van data-eigendom. Zo zullen enkel de door de landbouwers geautoriseerde data verder kunnen uitgewisseld en gecombineerd worden. Landbouw en landbouwonderzoek is data-intensief: moderne stallen, tractoren en serres zitten vol met sensoren. Om deze datastromen aan elkaar te kunnen koppelen en om de gigantische hoeveelheid gegevens slim te verwerken, zet ILVO in op machine learning en artificiële intelligentie. In de toekomst zet ILVO verder in op het toegankelijker maken van DjustConnect voor meer land- en tuinbouwers door het professionaliseren van de helpdeskwerking voor boeren. ILVO zal, waar mogelijk, ook een administratieve ontzorging leveren door meer agrifood bedrijven te betrekken als data aanbieder of data afnemer.

Een goed voorbeeld hierbij vormt de opening van nieuwe onderzoeksinfrastructuur op ILVO in 2023: de HYDRAS - 'HYdrology, Drones and RAinout Shelters'. Als eerste in de wereld opent hiermee een groot state-of-the-art veld lab waarmee wetenschappers de reactie van planten én hun wortels op droogte kunnen monitoren. Meer dan 8000m² proefveld is uitgerust met 6 verrijdbare droogtekappen, een netwerk van 1400 elektroden en drones met geavanceerde sensoren. Baanbrekend is de grote schaal van het veld lab maar ook het elektrisch netwerk dat bodemvocht en de opname ervan door plantenwortels in kaart brengt. De strategische onderzoeksinfrastructuur is open access voor bedrijven en kennisinstellingen en dient om de ontwikkeling van droogtetolerante gewassen in Europa te versnellen.

Daarnaast is ILVO, samen met de andere Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen, actieve partner binnen de Flemish Open Science Board (FOSB) die de strategie uitzet richting ontsluiting van onderzoekdata volgens de FAIR-principes. Verder bouwend op de initiatieven die reeds gestart zijn, zal ILVO hier ook in 2022 stappen voorwaarts zetten in kader van data-inventarisatie, -annotatie en -deling. In dit kader werd een eerste data-steward aangeworven.

- OD 7.1 Maatschappelijk verantwoorde dierlijke productie

Voederefficiëntie, emissies, productieparameters en hygiëne zijn de hoekstenen van het onderzoek dat ILVO in dit kader uitvoert voor zowel de melkvee-, varkens- en pluimveesector. Veel aandacht gaat naar de uit naar het aanpakken van de stikstofemissieproblematiek in het kader van PAS. Daarnaast is ook de focus op dierenwelzijn met aandacht voor stalrichting, ligbedmateriaal, huisvesting en management een belangrijk onderzoeksdomein.

Zo start eind 2023 een nieuw project dat zich zal richten op voeder als een deel van de oplossing voor de stikstofcrisis. Binnen het VOEDERPAS project wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een borgingstool voor laag-eiwit rantsoenen bij melkvee.

Het ILVO verleent tevens haar medewerking aan de door de Vlaamse Regering aangestelde intendant voor het *Turnhouts Vennengebied* en dit in het kader van de te realiseren NATURA2000-instandhoudingsdoelstellingen binnen het betrokken gebied.

- OD 7.2 Nieuwe verdienmodellen

ILVO zet specifieke onderzoeksprojecten op met het oog op het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen die ontsloten kunnen worden via een webapplicatie de zogenaamde

'Verdienwijzer'. Het belang van het ondersteunen van deze nieuwe verdienmodellen, vertaalde zich bijvoorbeeld in een nieuwe steunmaatregel binnen VLIF die gericht is op toekomstgerichte, duurzame ondernemingsstrategieën. Er worden inspanningen geleverd om deze kennis over te dragen, onder meer via studiedagen. Digitale tools zoals de Verdienwijzer kunnen landbouwbedrijven gebruiken bij het bepalen van het verdienmodel dat het best bij hen past. Het samenbrengen van voldoende data en inzicht in de diverse bedrijfsrisico's zijn hierbij cruciaal. In toenemende mate is het economisch team ook betrokken bij gespecialiseerd onderzoek in verschillende ontwikkelingsstadia van een systeeminnovatie. ILVO levert inzichten over hoe men technologieën, diverse types van systeeminnovaties, businessmodellen en ketenconfiguraties afgestemd krijgt op een marktvraag. Er wordt bekeken of bestaande succesvolle technologieën in een andere omgeving kunnen worden ingezet, voor een andere toepassing dus.

ILVO zal via de aanwerving van een aantal nieuwe medewerkers het potentieel van het macro-economisch onderzoek binnen de afdeling Landbouw en Maatschappij versterken, daarmee ingaande op een recent advies van de SALV met 'Beleidsaanbevelingen voor een actiever & breder socio-economisch beleid rond landbouw'.

Naast socio-economisch onderzoek o.a. naar nieuwe verdienmodellen, voert ILVO ook onderzoek naar nieuwe teelten zoals paardenbloem, gember of de teelt van aromatische wortels voor toepassing in de bio-economie.

Om echt co-creatief onderzoek te voeren naar alle vormen van landbouw en de bijhorende verdienmodellen, heeft ILVO een structurele samenwerking met een aantal korte keten bedrijven en relevante partners om zo onderzoek te verrichten naar de diversiteit van korte keten in de landbouw. ILVO kan op deze manier deze bedrijven monitoren onder praktijkomstandigheden, zonder hierbij zelf deze infrastructuur te moeten uitbouwen. ILVO werkt samen met het Agentschap Landbouw en Zeevisserij om te kijken hoe het onderzoek van ILVO kan bijdragen tot het realiseren van de strategie van het agentschap ter zake.

- OD 7.3 Inzetten op eiwitdiversificatie

Een verschuiving in productie, verwerking en consumptie naar meer plantaardige eiwitten en eiwitten uit alternatieve bronnen biedt heel wat uitdagingen voor het onderzoek en dit zowel voor dierlijke productie als voor menselijke consumptie. Denken we hierbij bijvoorbeeld aan het gebruik van veldbonen als alternatief voor geïmporteerde soja. Heel wat ILVO-onderzoeksprojecten dragen bij tot de realisatie van de Vlaamse Eiwitstrategie. In het verlengde hiervan heeft ILVO samen met het VIB de basis gelegd van een succesvolle spin off Protealis die inzet op de veredeling van aan ons Westers klimaat aangepaste sojarassen. De teelt van andere potentiële kwaliteitsvolle eiwitgewassen wordt eveneens bekeken.

Met het oog op de eiwitdiversificatie wordt de apparatuur van de Food Pilot permanent gemoderniseerd, zodat de voedingssector ook in de komende jaren een beroep kan doen op de kennis en infrastructuur van ILVO. Zo werd de pilothal uitgebreid met een nieuwe extruder die plantaardige eiwitten kan omzetten naar vlees-achtige texturen. Ook in de dierlijke productie wordt gekeken naar de mogelijkheden van de eiwitdiversificatie. Verschillende projecten lopen om na te gaan wat bijvoorbeeld het effect is van inkuilen van leguminosen of het vervoederen van algen.

Samen met Bio Base Europe Pilot Plant wordt ook gewerkt aan eiwitten geproduceerd via microbiële fermentatie. ILVO volgt nauwlettend op wat de mogelijkheden en valkuilen kunnen zijn van precisiefermentatie als alternatieve productie dit gebeurt onder meer in de ProteINN club waar ILVO naast een aantal andere onderzoeksinstellingen en bedrijven deel uitmaakt.

- OD 7.4 Aandacht voor sociale aspecten binnen de landbouw

De positie van de landbouwer binnen de keten en zijn specifieke sociale context vormt de kern van heel wat onderzoeksprojecten die lopen bij ILVO. Door reeds enkele jaren terug volop in te zetten op multidisciplinair onderzoek, bouwde ILVO nationaal en internationaal een sterke reputatie op rond socio-economische aspecten van landbouwkundig onderzoek. Dit resulteert in heel wat nationaal en Europees gefinancierde projecten rond bijvoorbeeld de sociale en economische impact van de digitalisering op de landbouw of een onderzoeksproject samen met heel wat Europese partners rond het welbevinden van de landbouwers. De opgebouwde expertise rond het welbevinden bij landbouwers en hun gezin zal omgezet worden naar concrete acties samen met de betrokken stakeholders.

Op basis van het ILVO-onderzoek werden reeds een aantal pistes aangereikt om het welbevinden en de veerkracht van de landbouwgezinnen te verhogen. Dit werd verder opgenomen in het traject naar een Vlaams actieplan voor welbevinden in de land- en tuinbouw (zie O.D. 2.7)

- OD 7.5 Expertisecentrum landbouw en klimaat

Het Expertisecentrum Landbouw en Klimaat (ELK) werd opgericht binnen ILVO om de effecten van de klimaatverandering in relatie tot landbouw te bestuderen en om relevante expertise samen te brengen. Binnen het ELK werkt ILVO aan klimaatmitigatie en -adaptatie in de plantaardige en dierlijke productie, en aan de ontwikkeling van een koolstofarme economie in Vlaanderen. Bij planten gaat het onderzoek onder meer over droogteresistente rassen, nieuwe gewassen en het zich wapenen tegen nieuwe exotische ziektes en plagen. Bij dieren focust het onderzoek zich op de methaanuitstoot door herkauwers. Daarnaast wordt o.m. gekeken hoe het energiegebruik in de tuinbouw omlaag kan en hoe de bodem meer koolstof kan opslaan. Ook het optimaal inzetten van beschikbaar water voor de landbouw en de landbouwers informeren over geschikte, alternatieve waterbronnen die bij waterschaarste kunnen worden gebruikt, maakt deel uit van het klimaatonderzoek. Zowel de waterbehoefte van de teelten als het aanbod van alternatieve waterbronnen worden hiertoe in een gebruiksvriendelijk en vrij toegankelijk online platform gevisualiseerd. Het project MOSAIC is gericht op de ontwikkeling van strategieën om via landgebruik de klimaatverandering en het biodiversiteitsverlies aan te pakken.

Ook rond een duurzame landbouw in een veranderend klimaat zet ILVO zichzelf (én Vlaanderen) duidelijk internationaal in de kijker. ILVO coördineert een groot Europees onderzoeksproject waarbij een internationaal consortium met 50 partners zich zal richten op het verbinden en mobiliseren van adviseurs in Europa ter ondersteuning van de transitie naar klimaatbestendige landbouw. Het einde van dit project is voorzien in 2030.

- OD 7.6 'New breeding' technieken

Onderzoeksinstellingen zoals ILVO werken met de instrumenten die beschikbaar zijn, zonder positie in te nemen over de lopende politieke discussies. Zo bouwde ILVO de afgelopen jaren ook expertise op rond CRISPR/cas9, samen met partners in binnen- en buitenland. De focus ligt daarbij niet zozeer op het verfijnen van de technologie zelf, wel op het inschakelen ervan met het oog op een meer duurzame en rendabele landbouw.

Binnen het onderzoeksproject STAMINA werkt men aan een tool die het (crisis)beleid rond een uitbrekende pandemie kan ondersteunen, zowel bruikbaar bij predictie als bij het management van (potentieel) pandemische pathogenen influenza, covid-19 en West Nijl virus, en ook op voedselpathogenen zoals antibioticaresistente E. coli (ESBL). Het project verenigt 37 internationale onderzoekspartners, ILVO staat in voor het testen en valoriseren van 'point-of-care' tests via PCR en CRISPR-CAS technologie voor snelle 'on-site' detectie van opkomende ziektes. In het GENECON project zal dan weer dieper

ingegaan worden op het potentieel van ‘gene editing’ in het kader van een duurzame bio-economie.

- OD 7.7 Aandacht voor grond en de bodem

Het belang van een gezonde bodem, staat binnen ILVO al enkele jaren aangestipt als kernprioriteit. ILVO investeerde hiertoe in infrastructuur (nieuwe compostsite) en kennisopbouw om mee te kunnen blijven werken aan een duurzame, gezonde landbouwomgeving. De oprichting van het agro-ecologische proefplatform in Hansbeke was daarbij een belangrijke mijlpaal. Deze samenwerking levert inmiddels belangrijke nieuwe kennis en inzichten op om de ecologische dimensie van het landbouwsysteem te versterken. Vanuit een systeemvisie zit ILVO als expert in de belangrijkste samenwerkingen rond bodem en rond plantengezondheid, op diverse niveaus: intern (bv. bodemplatform), op Vlaams niveau, Europees (o.a. via EJP SOIL) en zelfs wereldwijd. Er wordt gewerkt aan de opstart en het beheer van een bodemkoolstofmonitoringnetwerk. Ook het koolstofopslagpotentieel van landbouwbodems in Europa wordt verder onderzocht.

Via het BioServices project wordt dan weer gewerkt aan het uitklaren van de relatie tussen bodembiodiversiteit, ecosysteemfuncties en –diensten bij verschillend landgebruik. Binnen dit onderzoek hoopt een internationaal team van onderzoekers een beter inzicht te krijgen in de externe invloeden die bodembiodiversiteit stimuleren of juist onderdrukken, van relaties tussen sleutel-bodemorganismen, bodemstructuur en andere ecosysteemfuncties. Ook het effect van klimaatverandering op de stabiliteit en adaptatie van het bodemleven is een aandachtspunt van de onderzoekers.

- OD 7.8 Voeding

Ons voedselsysteem komt steeds meer onder druk te staan en dit zowel op ecologisch, economisch en maatschappelijk vlak. Het voedingsonderzoek binnen ILVO is dan ook zeer breed – het is gericht op onder meer het reduceren van voedselverliezen tijdens het oogst- en verwerkingsproces, het opwaarderen van afvalstromen, identificeren van bioactieve componenten of voedingsvezels maar ook op het verbeteren van de hygiëne doorheen de keten, het verbeteren van recepturen of texturen om voeding gezonder of duurzamer te maken en gerichte voeding in de zorgsector. Voedselveiligheid en kwaliteit staan hier centraal. Belangrijk is hierbij dat ILVO dit doet in de setting van een Living Lab – de ‘Food Pilot’ waar ILVO ondersteund door Flanders Food en gevoed door hoogstaand onderzoek, samen met bedrijven werkt aan innovatieve oplossingen. Ook in 2024 starten heel wat nieuwe projecten op of zullen de resultaten van afgelopen projecten gecommuniceerd worden.

ILVO zal dan ook bijkomend onderzoek opnemen en dit ter uitvoering van de Vlaamse Voedselstrategie, in het bijzonder onderzoek dat moet bijdragen aan de pijler: “Voluit voor een veerkrachtige voedsleconomie”. Om deze voornoemde uitdagingen het hoofd te bieden willen we vooral inzetten op bijkomend onderzoek rond socio-economische innovaties. ILVO komt daarmee ook tegemoet aan de aanbevelingen van de SALV ter zake.

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

LANDBOUW- EN ZEEVISSERIJONDERZOEK, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024

ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	0	0	0	0	0	0
Toelagen (interne stromen (IS))	6.743	70	6.813	6.743	70	6.813
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	6.743	70	6.813	6.743	70	6.813
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De evolutie is enerzijds het gevolg van indexering en anderzijds generieke besparing in kader van het actieplan energie-efficiëntie op artikel KB0-1KFX2EY-IS (EV ILVO).

IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Er zijn geen ontvangstenartikelen binnen dit ISE.

Uitgavenartikelen

KB0-1KFX2EY-IS – EV ILVO

Korte inhoud begrotingsartikel:

Binnen dit artikel kaderen toelagen (interne stromen) aan het EV ILVO voor:

- het onderzoek en de ontwikkeling naar meer duurzame landbouwsystemen;
- economisch onderzoek duurzame landbouw
- door de EU verplichte datacollectie en adviestaken ter ondersteuning van het EG-visserijbeleid;
- onderhoud en werken aan onroerende goederen;
- IHD/PAS: onderzoek naar de technisch-economische haalbaarheid van de emissiereducties van de veeteeltsector;
- toezicht plantaardig teeltmateriaal;
- onderzoek met het oog op het realiseren van de duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN wat landbouw en voeding betreft (Sustainable Development Goals).

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2023	6.743	6.743
<i>Index</i>	94	94
<i>Compensaties</i>	-24	-24
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	6.813	6.813
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

Indexering VAK en VEK met 94 keuro.

(duizend euro)			
Compensaties	VAK	VEK	Reden
Generieke maatregel	-24	-24	Actieplan energie-efficiëntie (-3%)
TOTAAL	-24	-24	

Overige entiteiten onder gezag

EIGEN VERMOEGEN VAN HET INSTITUUT VOOR LANDBOUW-, VISSERIJ- EN VOEDINGSONDERZOEK

Bij het decreet van 23 december 2005 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2006 (art. 35) werd bij het ILVO een Eigen Vermogen ingesteld waaraan rechtspersoonlijkheid is toegekend.

Het ILVO heeft als missie het uitvoeren en coördineren van beleidsonderbouwend wetenschappelijk onderzoek en de daaraan verbonden dienstverlening met het oog op een duurzame landbouw en visserij in economisch, ecologisch, sociaal en maatschappelijk perspectief. Steunend op wetenschappelijke disciplines, bouwt het ILVO daarvoor de kennis op die nodig is voor de verbetering van producten en productiemethoden, voor de bewaking van de kwaliteit en de veiligheid van de eindproducten en voor de verbetering van beleidsinstrumenten als basis van sectorontwikkeling en agrarisch plattelandsbeleid. Het ILVO informeert daarover regelmatig het beleid, de sectoren en de maatschappij.

Algemeen: De ramingen van zowel opbrengsten als uitgaven van projecten zijn nog onzeker en evolutief. De laatste jaren blijkt evenwel dat ILVO succesvol is in het binnenhalen van zowel projecten op Vlaams, Belgisch als Europees niveau. Toch wordt het voorzichtigheidsprincipe gehanteerd en worden enkel onderzoeksprojecten gebudgetteerd die reeds werden goedgekeurd.

Ontvangsten

BO 2024 - Ontvangsten: 63.528 keuro

Het betreft een raming van de voorziene ontvangsten.

Hoofdstuk 0: Bijzondere ontvangsten

Rubriek 08.21: Overgedragen saldo: 13.886 keuro

Op basis van de geraamde ontvangsten voor BO 2024 werd het overgedragen overschot vorige boekjaren opgesplitst in 2.639 keuro interne stromen en 11.247 keuro eigen middelen.

Hoofdstuk 1: Lopende ontvangsten van goederen en diensten

Totaal: 13.997 keuro

Rubriek: 16.11: De inkomsten voor de verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan andere sectoren dan de overheid bedragen 8.846 keuro. Het betreft ontvangsten die verwacht worden voor het uitvoeren van analyses en proef- en

onderzoekswerken. Deze inkomsten worden bij BO 2024 2.181 keuro hoger ingeschat dan bij BA 2023.

Rubriek 16.20: De inkomsten van de verkoop van niet-duurzame goederen en diensten binnen de sector overheid bedragen 5.151 keuro. In deze rubriek worden de inkomsten van het beleidsdomein MOW – toelage voor biologische monitoring opgenomen alsook de ontvangsten ikv de aankoopcentrale.

Hoofdstuk 3: Inkomstenoverdrachten van andere sectoren

Totaal: 11.730 keuro

Rubriek 38.10: Inkomsten van bedrijven: 965 keuro.

Rubriek 38.40: Inkomsten van VZW's worden op 2.434 keuro geraamd.

Rubriek 39.10: De inkomsten van EU-instellingen bedragen 7.897 keuro. Het betreffen ramingen van reeds lopende en nog niet lopende maar reeds goedgekeurde Europese projecten.

Hoofdstuk 4: Inkomstenoverdrachten binnen de sector overheid

Totaal: 21.531 keuro

Rubriek 46.10: Referentietaken leefmilieu: 703 keuro

Het betreft referentietaken en wetenschappelijke adviesverlening inzake luchtemissieproblematiek bij landbouwactiviteiten en duurzame productietechnieken voor de landbouw.

Rubriek 46.10: Dienstverlening, onderzoek en referentietaken m.b.t. landbouw, visserij en voeding: 6.813 keuro

In dit bedrag is eveneens het onderzoek inbegrepen met het oog op het realiseren van duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN wat landbouw en visserij betreft ten belope van 470 keuro alsook het onderzoek in het kader van bio-economie ten belope van 500 keuro (cf. verantwoording KB0-1KFX2EY-IS).

Rubriek 46.10: Subsidie betaald door het Fonds voor Landbouw en Visserij: 535 keuro.

Rubriek 46.40: Van Fonds voor Innoveren en Ondernemen: 5.362 keuro

Er is een stijging van 1.782 keuro ten opzichte van BA 2023. Hierbij werd rekening gehouden met de reeds lopende projecten.

Rubriek 46.70: Ontvangst van het FWO: 554 keuro

Rubriek 48.12: Ontvangst van de provincies: 50 keuro

Rubriek 49.40: Inkomstenoverdrachten van de federale overheid: 7.389 keuro

Er is een stijging van 2.677 keuro ten opzichte van de BA 2023. De stijging is voornamelijk te wijten aan een stijging van de lonen.

Hoofdstuk 6 : Kapitaaloverdrachten binnen de sector overheid

Rubriek 66.41: Investeringsbijdragen van FIVA: 136 keuro

Er is een daling van 450 keuro.

Hoofdstuk 7: Desinvesteringen

Rubriek 77.50: Verkoop van teeltgoederen: 1.248 keuro

Hoofdstuk 8: Kredietaflossingen

Rubriek 88.11: Kredietaflossingen – Door EU-instellingen: 500 keuro

Deze ESR-code wordt gebruikt naar aanleiding van de boekhoudkundige verwerking van EU-subsidies van projecten die werden goedgekeurd tot en met boekjaar 2021 waarbij de ontvangsten van Europese projecten moeten geboekt worden ten belope van de geboekte uitgaven. De regularisatie wordt o.a. verwerkt op bovenstaande ESR-code.

Hoofdstuk 9: Overheidsschuld

Rubriek 96.10: Opbrengst van leningen in euro: 500 keuro

Idem Rubriek 88.11

BO 2024 – Uitgaven: 63.528 keuro

Hoofdstuk 1: Lopende uitgaven voor goederen en diensten: 48.737 keuro

Rubriek 11.11: Lonen en sociale lasten; de uitgaven voor lonen en sociale lasten worden geraamd in functie van de uit te voeren projecten in 2024: 26.847 keuro

Rubriek 11.20: Sociale bijdragen tlv de WG, afgedragen aan instellingen of fondsen: 7.642 keuro

Rubriek 11.31: Directe toelagen: 59 keuro

Rubriek 11.40: Lonen in natura: 1.119 keuro

Rubriek 12.11: Algemene werkingskosten vergoed aan andere sectoren dan de overheid; de uitgaven hiervoor worden eveneens geraamd in functie van de uit te voeren projecten in 2024: 12.975 keuro. In deze rubriek worden de uitgaven ikv aankoopcentrale, de kosten aan infrastructuur en de pluimveestal opgenomen.

Hoofdstuk 7: Investerings: 1.096 keuro

Hoofdstuk 8: Kredietverleningen

Rubriek 84.11: Kredietverleningen – aan EU-instellingen: 500 keuro

Deze ESR-code wordt gebruikt naar aanleiding van de boekhoudkundige verwerking van EU-subsidies waarbij de ontvangsten van projecten die werden goedgekeurd tot en met boekjaar 2021 moeten geboekt ten belope van de geboekte uitgaven. De regularisatie wordt o.a. verwerkt op bovenstaande ESR-code.

Hoofdstuk 9: Overheidsschuld

Rubriek 91.10: Aflossing van de schuld in euro: 500 keuro

Idem rubriek 84.11

Hoofdstuk 0: Bijzondere uitgaven

Rubriek 03.22: Over te dragen saldo: 12.586 keuro

De afbouw van het saldo ten belope van 1.300 keuro heeft betrekking op de geraamde kosten van de pluimveestal (500 keuro) en 800 keuro om de gebouwen arbeidsveilig en klimaat- en energieneutraal te maken.

- Pluimveestal67: Op 20 december 2019 heeft de Vlaamse Regering 1 miljoen euro investeringssubsidie toegekend aan het Eigen Vermogen van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) voor het bouwen van een nieuwe proefaccommodatie voor pluimvee, waarvan 200 keuro (incl BTW) in 2020, en 800 keuro (incl BTW) in 2021 werd voorzien. Echter doordat de vergunning voor het bouwen van de pluimveestal pas half 2023 werd verkregen, schuift een groot deel van de uitgaven voorzien in BA 2023 terug door naar 2024. Het deel van de intering die voorzien was in 2023 wordt verschoven naar 2024 nl. 500 keuro. De toekenning van de vergunning heeft vertraging opgelopen door het gewijzigde beleid inzake de stikstofproblematiek.
- Er wordt 800 keuro ingeteerd op de "eigen middelen" om de infrastructuur arbeidsveilig en klimaat- en energieneutraal te maken.

VII. BELEIDSVELD III: PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ

Het beleidsveld 'Promotie landbouw, tuinbouw en zeevisserij' omvat één inhoudelijk structuurelement, nl. Promotie landbouw, tuinbouw en zeevisserij (ISE F)

1. Inhoudelijk structuurelement 1: Promotie landbouw, tuinbouw en zeevisserij

Dit inhoudelijk structuurelement heeft betrekking op promotie voor hoofdzakelijk primaire producten uit Vlaanderen i.c. promotie voor zuivelproducten, aardappelen, groenten & fruit, vis, vlees, bier, bioproducten, streekproducten, bloemen & planten van bij ons. Deze promotie wordt steeds getoetst aan het duurzaamheidscharter van VLAM. Deze promotie is generiek, los van merk of winkel, en wordt gevoerd in binnen- en buitenland.

In concreto heeft dit inhoudelijk structuurelement betrekking op de activiteiten van VLAM vzw.

Prestatie-indicator

Benaming	Het bereik van het platform Lekker van bij ons als maatstaf voor de voorkeur van de Vlaming voor producten van bij ons.
Definitie	VLAM heeft als decretale opdracht de Vlaming bewust te helpen kiezen voor producten van bij ons. Het vlaggenschip hierbij is het platform <i>Lekkervanbijons</i> , waar de Vlaming inspiratie vindt voor zijn keuze. Het aantal bezoekers dat de weg vindt naar <i>Lekkervanbijons</i> is hiervoor een goed meetbare maatstaf.
Relevantie	VLAM trekt de aandacht van de Vlaamse consumenten op de Vlaamse voeding via de koepel <i>Lekkervanbijons</i> . Dit gebeurt via inspireren & storytelling, waarbij ook aandacht gaat naar de inspanningen die de Vlaamse producenten leveren op vlak van kwaliteit en duurzaamheid. Bovendien richt dit platform zich op diverse doelgroepen, gaande van consumenten tot B2B-partners uit retail en horeca. Ook voor spelers uit de korte keten vormt dit platform een unieke kans om een ruim publiek te bereiken. Dit platform wordt pas relevant bij een voldoende groot bezoekersaantal.
Berekeningswijze	VLAM volgt via Google analytics continu het aantal bezoekers, evenals de kwaliteit van de bezoeken a.d.h.v. de bezoektijd en het aantal pagina's dat een bezoeker bekijkt.
Bron	Data komen uit Google analytics. VLAM verwerkt deze tot een rapport.
Meetfrequentie	Per kwartaal

1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement

In de beleidsnota 2019-2024 Landbouw en Visserij is voor dit inhoudelijke structuurelement volgende SD ingeschreven:

- SD5. Lekker Van Bij Ons

Er wordt ingezet op het versterken van de Vlaamse voedsleconomie, van Vlaanderen als voedselregio en op het versterken van de weerbaarheid van de sector.

De consument schonk tijdens corona extra aandacht aan zijn voedingspatroon en de herkomst van zijn voeding. VLAM wil dit verhoogde bewustzijn consolideren via het sectorbrede project 'Voedsel verbindt boer en burger'. De kracht van dit initiatief is de verbinding doorheen de ganse keten. Om dit te versterken, ontwikkelt VLAM een matchmakingplatform die lokale spelers aan vraag- en aanbodzijde aan elkaar linkt. Dit nieuwe project moet dus de community van 'ambassadeurs lekker van bij ons' tot leven brengen. Het betreft hier zowel de primaire sector als verwerking, retail en horeca.

Ook op andere actieterreinen investeert VLAM in communities, zodat de communicatie naar specifieke doelgroepen nog meer een dialoog wordt. Via een combinatie van live events en selectieve inzet op sociale media brengt VLAM deze communities tot leven. De grootste community binnen VLAM is Lekker van bij ons. Ook in 2024 zet VLAM verder in op de verdere uitbouw en bekendmaking van www.lekkervanbijons.be. Eind 2021 werd deze website volledig vernieuwd, met veel aandacht voor mobiele toepassingen. In 2022 volgde de uitbreiding specifiek gericht naar professionelen uit retail en horeca. In 2023 investeerde VLAM verder in de promotie en optimalisatie van de vernieuwde site en integreerde VLAM ook de zoekmachine van rechtvanbijdeboer.be in de centrale kookwebsite. Specifiek voor horeca-onderwijs bundelt VLAM de krachten van de verschillende productgroepen. Ook in 2024 zullen de chefs van de toekomst de kans krijgen om via workshops en wedstrijden de troeven van onze lokale producten te ontdekken.

De producten van bij ons starten bij landbouwers. Zowel op lekkervanbijons.be richting consument als via diverse kanalen die gericht zijn naar professioneel publiek maakt VLAM de landbouwer als voedselproducent voortaan beter zichtbaar. Dit gebeurt visueel aan de hand van foto's en videoreportages, aangevuld met interviews waarin de trots en het vakmanschap van de producenten centraal staan.

De exportbedrijven zijn economisch gezien ook een belangrijke community binnen VLAM. De evenementenkalender is post-Covid opnieuw stevig gevuld en VLAM trekt dan ook samen met de bedrijven en federaties naar interessante handelsmarkten om Vlaanderen als uitmuntende voedselregio te promoten. Naast de gekende kernmarkten prospecteert VLAM ook steeds op nieuwe markten. Zo kunnen onze bedrijven hun risico's spreiden en krijgt de export een duw op markten die geopend worden voor onze producten.

Tot slot zet VLAM ook verder in op het fundament van zijn werking: het ontwikkelen en delen van kennis. Jaarlijks investeert VLAM fors in divers marktonderzoek. De inzichten hiervan worden intensief gedeeld met de leden en worden ook ingezet voor beleidsvoorbereidend werk. VLAM speelt hierbij ook in op nieuwe ontwikkelingen in de maatschappij, zoals bijvoorbeeld de duurzame eiwitconsumptie. Ook in 2024 stelt VLAM een ruim rapport op over de eiwitconsumptie van de Vlaming. Als kenniscentrum grijpt VLAM het EU-voorzitterschap aan om tijdens een event marktinzichten te delen met een internationaal publiek en Vlaanderen als voedselregio in de kijker te zetten.

1.2 Operationele doelstellingen

In de beleidsnota 2019-2024 zijn geen OD's voor deze SD opgenomen. Zie toelichting bij SD 5.

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ, MVG excl. DAB

(duizend euro)		
	VAK	VEK

	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	5.493	165	5.658	5.493	165	5.658
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	5.493	165	5.658	5.493	70	6.813
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De evolutie is het gevolg van indexering van de jaarlijkse werkingssubsidie aan VLAM vzw.

IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Er zijn geen ontvangstenartikelen binnen dit ISE.

Uitgavenartikelen

KB0-1KGB2FA-WT – VLAAMS CENTRUM VOOR AGRO- EN VISSERIJMARKETING

Korte inhoud begrotingsartikel:

VLAM is krachtens het decreet van 7 mei 2004, afgekondigd door het besluit van de Vlaamse Regering van 9 december 2005, sedert 1 januari 2006 een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap "Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing".

Jaarlijks wordt aan VLAM een subsidie toegekend ter dekking van de werkingskosten, het horizontaal programma en bijzondere accenten en opdrachten inzake beleidsvoering, waarvan VLAM met de uitvoering gelast is.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	5.493	5.493
<i>Index</i>	165	165
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	5.658	5.658
Aanwending VAK-ruiter		

VIII. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

1. Apparaatskredieten

1.1 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

PROGRAMMA KA – KB0 – AGENTSCHAP LV

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2023	2.408	3	0	51.736	51.736
Bijstelling BO 2024	1.502	0	0	469	469
BO 2024	3.910	3	0	52.205	52.205

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De verschillende krediteevolutes komen aan bod bij de bespreking van de begrotingsartikelen.

IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

KB0-9KAXAZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit middelenartikel heeft betrekking op:

- algemene ontvangsten voor het Agentschap Landbouw en Zeevisserij;
- EU-gesubsidieerde lonen en werking van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij met toepassing van de afspraken rond boeking van EU-subsidies;
- Technische bijstand - GLB Strategisch Plan - deel landbouw: forfaitair % toegekend door de Europese Commissie;
- Technische bijstand - EFMZVA-programma: forfaitair % toegekend door de Europese Commissie.

Kreditevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2023	2.408	0	0
Bijstellingen BO 2024	1.502	0	0
BO 2024	3.910	0	0

Inhoudelijke toelichting kreditevolutie:

Technische bijstand wordt forfaitair toegekend door de Europese Commissie en wordt binnen de betrokken begrotingsartikelen proportioneel ingeschreven doorheen de looptijd van de respectieve programma's aan uitgavenzijde en als algemene ontvangst:

- Technische bijstand EFMZVA programma: 328 keuro, wat een bijstelling van 328 keuro inhoudt.
- Technische Bijstand GLB-Strategisch Plan – deel Landbouw: 2.914 keuro wat een bijstelling van 1.457 keuro inhoudt.

Algemene ontvangsten gerelateerd aan EU-gesubsidieerde lonen en werking van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij: 657 keuro wat een bijstelling van -283 keuro inhoudt.

KB0-9KAXTZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft volgende ontvangsten:

- Terugbetaling van loonkosten voor personeelsleden door externen (niet EU)
- Terugbetaling door externen van kosten van personeelsleden, luik werkingskosten

De toegewezen ontvangsten van dit middelenartikel zijn aan uitgavenzijde bestemd voor de artikelen KB0-1KAX4ZZ-LO en KB0-1KAX4ZZ-WT.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2023	0	3	0
Bijstellingen BO 2024	0	0	0
BO 2024	0	3	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijziging ten opzichte van 2023.

Uitgavenartikelen

KB0-1KAX2ZZ-LO – LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel betreft de kredieten voor de betaling van wedden van de statutaire en contractuele personeelsleden van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en personeelsgebonden uitgaven zoals groeipakket, maaltijdcheques, schoolpremie, vakantiegeld en eindejaarstoelage, woon-werkverkeer.

Dit betreft:

- reguliere loonkosten personeel Agentschap Landbouw en Zeevisserij:
- loonkosten EU gesubsidieerd
- loonkosten in kader van technische bijstand voor het GLB-Strategisch Plan
- loonkosten in kader van technische bijstand voor het EFMZVA-programma
- loonkosten in kader van EU-voorzitterschap 2024
- loonkosten PAS

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	45.839	45.839
<i>Index</i>	901	901
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-561	-561
BO 2024	46.179	46.179
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Indexering VAK en VEK met 901 keuro.

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Efficiëntie en kerntaken - Personeelsbesparing 2024	-364	-364	Generieke besparingen personeel, opstap 2024
technische bijstand - lonen EFMZVA-programma	86	86	
bijstelling luik EU gesubsidieerde lonen	-283	-283	
TOTAAL	-561	-561	

Technische bijstand wordt forfaitair toegekend door de Europese Commissie en wordt binnen de betrokken begrotingsartikelen proportioneel ingeschreven doorheen de looptijd van de respectieve programma's aan uitgavenzijde en als algemene ontvangst:

- Technische bijstand EFMZVA programma – luik apparaat lonen: 86 keuro, wat een bijstelling van 86 keuro inhoudt.

Loonuitgaven gerelateerd aan EU-gesubsidieerde lonen van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij: 50 keuro wat een bijstelling van -283 keuro inhoudt.

KB0-1KAB4ZY-LO – VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ**Korte inhoud begrotingsartikel:**

De Europese Plantengezondheidsverordening 2016/2031 (verder in uitvoering gebracht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2022 tot uitvoering van de Europese plantengezondheidsregels voor het plantaardige teeltmateriaal) en de Europese Richtlijn 2020/177 van de Commissie van 11 februari 2020 (omgezet in het ministerieel besluit van 23 juli 2020 tot wijziging van de regelgeving over de certificering en het in de handel brengen van het plantaardig teeltmateriaal, wat betreft tot de herziening van de indeling van plaagorganismen van planten en de introductie van gereguleerde niet-quarantaineorganismen) brengen bij de concrete toepassing ervan mee dat voor het Agentschap Landbouw en Zeevisserij bijkomende controles moeten worden uitgevoerd met impact op personeel en werking.

Dit artikel is bestemd voor de aanrekening van personeelskosten van extra personeel voor het Agentschap Landbouw en Zeevisserij om bijkomende taken uit te voeren.

Dit artikel is gelinkt aan het ontvangstenartikel KB0-9KDBTBF-OW.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	253	253
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	54	54
BO 2024	307	307
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
actualisatie loonkosten	54	54	
TOTAAL	54	54	

KB0-1KAX2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Binnen dit artikel kaderen volgende elementen:

- Algemene werkingskosten informatica;
- Algemene werkingskosten,
- uitgaven werkingskosten en aankoop van niet duurzame goederen en diensten voor het Agentschap Landbouw en Zeevisserij;
- Schadevergoedingen aan derden;
- Aankopen en investeringen informatica;
- Andere investeringen;
- EU-gesubsidieerde werking;
- Technische bijstand GLB-Strategisch Plan – luik werking apparaat
- Technische bijstand EFMZVA-programma – luik werking apparaat.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	5.641	5.641
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	75	75
BO 2024	5.716	5.716
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:**(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Generieke besparing	-50	-50	Efficiëntie en kerntaken. Apparaat niet-loon min 5 procent opstap 2024
technische bijstand - GLB Strategisch Plan - deel landbouw - luik werking apparaat	+25	+25	
technische bijstand - EFMZVA programma - luik werking apparaat	+100	+100	
TOTAAL	+75	+75	

Technische bijstand wordt forfaitair toegekend door de Europese Commissie en wordt binnen de betrokken begrotingsartikelen proportioneel ingeschreven doorheen de looptijd van de respectieve programma's aan uitgavenzijde en als algemene ontvangst:

- Technische bijstand EFMZVA programma – luik werking apparaat: 100 keuro, wat een bijstelling van 100 keuro inhoudt.
- Technische Bijstand GLB-Strategisch Plan – deel Landbouw – luik werking apparaat: 35 keuro wat een bijstelling van 25 keuro inhoudt.

KB0-1KAX4ZZ-LO – LONEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft loonlastuitgaven van personeelsleden die extern worden gefinancierd, maar niet door de EU.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2023	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Geen wijziging ten opzichte van 2023.

KB0-1KAX4ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel is het tweede luik van een variabel krediet gelinkt aan het ontvangstenartikel KB0-9KAXTZZ-OW en is bestemd voor uitgaven van personeelsleden waarvoor een terugbetaling door externen gebeurt, maar niet vanwege de EU.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	3	3
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	3	3
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Geen wijziging ten opzichte van 2023.

PROGRAMMA KA – KD0 – INSTITUUT VOOR LANDBOUW-, VISSERIJ- EN VOEDINGSONDERZOEK

	(duizend euro)				
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2023	2.437	0	0	24.200	24.200
Bijstelling BO 2024	76	0	0	150	150
BO 2024	2.513	0	0	24.350	24.350

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De verschillende kredietevoluties komen aan bod bij de bespreking van de begrotingsartikelen.

IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

KD0-9KAXAZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

In uitvoering van een advies van de Algemene Gegevensbank (AGB) over de boekhoudkundige verwerking van de niet doorgestorte bedrijfsvoorheffing voor kenniswerkers is sinds 2018 een algemeen ontvangstenartikel ingeschreven voor ILVO. Gezien de loonuitgaven vroeger netto begroot werden, m.a.w. waarop het vrijgesteld

bedrag op de loonuitgaven in mindering werd gebracht, moet a rato van datzelfde bedrag een algemene ontvangst worden ingeschreven.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2023	2.437	0	0
Bijstellingen BO 2024	76	0	0
BO 2024	2.513	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Er wordt een bijstelling van 76 keuro ingeschreven naar analogie van de realisatie van de ontvangsten in 2023.

KD0-9KAXTZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel is bestemd voor specifieke ontvangsten van IVA ILVO.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2023	0	0	0
Bijstellingen BO 2024	0	0	0
BO 2024	0	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Er worden geen specifieke ontvangsten voorzien in 2024.

Uitgavenartikelen

KD0-1KAX2ZZ-LO – LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft de kredieten voor de betaling van wedden van de personeelsleden van het IVA ILVO en personeel-gebonden uitgaven zoals groeipakket, maaltijdcheques, mandaattoelage, schoolpremie, vakantie- en eindejaartoeelage, woon-werkverkeer...

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	17.190	17.190
<i>Index</i>	344	344

<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-132	-132
BO 2024	17.402	17.402
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

Indexering VAK en VEK met 344 keuro.

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bedrijfsvoorheffing loonwerkers	76	76	Deze bijstelling staat in relatie met de bijstelling op het ontvangstenartikel KD0-9KAXAZZ-OW waar in kader van de boekhoudkundige verwerking van de niet doorgestorte bedrijfsvoorheffing voor kenniswerkers een bijstelling van 76 keuro wordt ingeschreven.
Efficiëntie en kerntaken	-208	-208	Generieke besparingen personeel, opstap 2024
TOTAAL	-132	-132	

KD0-1KAX2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft:

- Uitgaven voor aankoop van niet-duurzame goederen;
- Uitgaven voor aankoop van materiaal en producten voor allerlei plant- en diergerelateerde proefnemingen, onderhoud, monitoring van het mariene milieu,...;
- Kosten m.b.t. onderzoeks- en uitwisselingsprojecten voor verblijf van buitenlandse onderzoekers en stagiairs in het kader van internationale samenwerking van ILVO met derde landen;
- Allerhande werkingsuitgaven i.v.m. informatica;
- Uitgaven voor onderhoud van onderzoeksinfrastructuur;
- Uitgaven voor digitalisering en dataopslag;
- Uitgaven voor aankoop van duurzame goederen.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2023	7.010	7.010
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-62	-62
BO 2024	6.948	6.948
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

(duizend euro)			
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Generieke besparing	-41	-41	Efficiëntie en kerntaken. Apparaat niet-loon min 5 procent opstap 2024
Actualisatie energiekosten	-21	-21	
TOTAAL	-62	-62	

KD0-1KAX4ZZ-LO – LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel is bestemd voor aanrekening kosten van personeelsleden met opdracht waarvoor het loon wordt teruggevorderd. In 2024 worden geen specifieke uitgaven voorzien.

Kredietevolutie:

(duizend euro)		
	VAK	VEK
BA 2023	0	0
Index	0	0
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
BO 2024	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijziging ten opzichte van 2023.

IX. BIJLAGE: LIJST MET AFKORTINGEN

beleidsdomein WEWILS: beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie

GLB: Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

EIP: Europees Innovatie Partnerschap

ILVO: Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek

ISE: inhoudelijk structuurelement

VILT: Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw vzw

VLAM: Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing

VLIF: Vlaams Landbouwinvesteringsfonds

VOI: Vlaamse openbare instelling

X. BIJLAGE: OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN

SMoort initiatief	Aard	Titel	Korte omschrijving	Planning	Adviezen of raadpleging en	Betrokken instanties VO
Land- en tuinbouw (ISE)						
SD 1 Met ondernemerschap en innovatie naar een circulair voedselsysteem						
OD 1.1 Toegang tot grond						
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Pachtdecreet	De bestaande pachtwetgeving wordt hervormd en vervangen door een Vlaams pachtdecreet	Voor einde legislatuur	SALV	
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaams regering ter uitvoering van het pachtdecreet	Een aantal artikelen van het nieuwe Pachtdecreet behoeven uitvoering bij besluit van de Vlaamse Regering.			
OD 1.2 Ondernemerschap en vakmanschap						
Nieuw decreet of wijziging decreet	Regelgeving	Ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake landbouw en omgeving	Er worden diverse technische aanpassingen aangebracht aan het decreet van 22 december 2006 houdende inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het	2022-2024	SALV	

				landbouwbeleid en aan het Mestdecreet van 22 december 2006. Het ontwerp van decreet regelt de afschaffing van de constructie van de samengestelde landbouwer door de wijzigingen ernaar op te heffen. Voorts regelt het ontwerp van decreet de wijze waarop identificatie en registratie van de landbouwers in de toekomst zal gebeuren.			
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 februari 2007 houdende bepalingen tot inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid en de VLAREME van 28 oktober 2016	Er worden diverse technische wijzigingen aangebracht aan het besluit van de Vlaamse Regering van 9 februari 2007 houdende bepalingen tot inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid	2022-2024			

Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Diverse regelgevingsinitiatieven	Toepassing van het nieuwe GLB via wijziging van bestaande Vlaamse regelgeving of het uitwerken van nieuwe Vlaamse regelgeving	2021-2024		
OD 1.3 Weerbaarheid						
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering houdende toekenning van crisissteun aan landbouwers die te lijden hebben onder ongunstige weersomstandigheden, hoge inputkosten en diverse markt- en handelsgerelateerde problemen.	De Europese Commissie heeft voorgesteld om extra EU-financiering vrij te maken voor EU-landbouwers die te lijden hebben onder ongunstige weersomstandigheden, hoge inputkosten en diverse markt- en handelsgerelateerde problemen. Dit besluit geeft uitvoering aan de Europese beslissing.	2023		
OD 1.4 Samenwerking						
OD 1.5 Kwaliteit						
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 5 januari 2021 tussen de Ministers van Landbouw van de Federale Staat en de gewesten inzake de verdeling van opdrachten voor de toepassing van de beschermende maatregelen tegen	Voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 5 januari 2021 tussen de Ministers van Landbouw van de Federale Staat en de gewesten inzake de verdeling van opdrachten voor de toepassing van de beschermende maatregelen tegen plaagorganismen bij planten	2023-2024		

Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	plagorganismen bij planten	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2022 tot vaststelling van de retributies voor de toelating of registratie van rassen van land- en tuinbouwgewassen, voor de uitoefening van bepaalde beroepen in de sector van het plantaardige teeltmateriaal, voor de keuring en controle van dat materiaal en voor de keuring en controle bij de productie van hop en hopproducten	Vanwege de later dan voorziene inwerkingtreding van het BVR van 23/12/2022 (op 1/1/2024 i.p.v. eind 2023) is de uitzonderlijk hoge inflatie die in het jaar 2022 opgetreden is, niet doorgerekend kunnen worden, zoals het besluit voorziet. De nieuwe tarieven nemen deze inflatie mee in rekening, naast een beperkt aantal andere kleine aanpassingen die eveneens in het besluit opgenomen worden.	2023-2024				
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering over de vaststelling van retributies voor de taken die toevertrouwd zijn aan het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen door het Vlaamse Gewest voor de toepassing van beschermende maatregelen tegen	Toepassing van de Europese Plantengezondheidsverordening (EU) 2016/2031 en de Officiële Controleverordening Verordening (EU) 2017/625 + wijziging van de bestaande regeling (in kader van de handelsrichtlijn en rassenlijsten) De procedure van dit ontwerpbesluit zal pas doorgang vinden na decretale bekrachtiging van het	2024					

Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	plagorganismen bij planten	samenwerkingsakkoord van 5 januari 2021.	2024	Vanwege de ontwikkeling van eigen nieuwe Vlaamse hoprassen en de ontlukende productie van teeltmateriaal van hop in Vlaanderen, wordt nieuwe ontwerpregelgeving uitgewerkt Het doel van deze regelgeving, sterk gesteund door de sector zelf, is om de kwaliteit en gezondheid van deze Vlaamse hopproducten in de toekomst maximaal te kunnen garanderen.		
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering houdende de reglementering van de handel in en de keuring en certificering van teeltmateriaal van hop	Inzake karkasclassificatie zal ook een aanpassing van de actuele wetgeving opgemaakt worden, voornamelijk in het licht van het doorsturen en bewaren van gegevens van geslachte runderen en varkens, en het ter beschikking stellen van nieuwe gegevens aan de Vlaamse producenten in het kader van betrouwbaarheid, transparantie en optimalisering van de bedrijfsvoering.	2023-2024	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 april 2013 houdende vaststelling en organisatie van de indeling van geslachte runderen en van geslachte varkens		

Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2019 betreffende de fokkerij van voor de landbouw nuttige huisdieren	Aanpassingen aan het fokkerijbesluit ter verder optimalisering.	2023-2024		
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 mei 2022 over de handelsnormen voor consumptie-eieren en tot invoering van een erkenningsplicht voor leghennenbedrijven en een registratieplicht voor pakstations	Aanpassingen ten gevolge van wijzigingen aan de Europese regels (handelsnormen pluimveevlees en consumptie-eieren)	2024-2025		
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 december 2022 over de bescherming van geografische aanduidingen van gedistilleerde dranken	Aanpassingen ten gevolge van wijzigingen aan de Europese regelgeving	2024-2025		

Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 december 2022 over de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van wijnbouwproducten	Aanpassingen ten gevolge van wijzigingen aan de Europese regelgeving	2024-2025		
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 december 2022 over de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen, en de gegarandeerde traditionele specialiteiten voor landbouwproducten en levensmiddelen	Aanpassingen ten gevolge van wijzigingen aan de Europese regelgeving	2024-2025		
SD 2. Ecosysteemdiensten en een sterk plattelandsbeleid						
SD 3. Onderzoek, innovatie en kennisdoorstroming spelen een sleutelrol						
OD 3.1 Onderzoek						
OD 3.2 Innovatie in land- en tuinbouw						
OD 3.3 Klantgerichte en innovatieve overheid						

Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Decreet tot wijziging van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid	Er worden diverse aanpassingen aangebracht onder meer in het kader van het nieuwe GLB / GVB. Verder worden een aantal technische aanpassingen aangebracht.	2021-2023	SALV	
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 oktober 2014 tot uitvoering van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2006 betreffende de organisatie, de samenstelling en de werking van de Raad van het Fonds voor Landbouw en Visserij en tot vaststelling van het bijzonder reglement betreffende het beheer en van het besluit van de Vlaamse Regering van	Het besluit dat uitvoering geeft aan het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid wordt aangepast aan de wijzigingen aangebracht door het decreet van 26 april 2019 houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw en de voorziene aanpassing en aan de aanpassingen voorzien in het voorontwerp van wijzigingsdecreet.	2021-2023		

Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	12 december 2008 betreffende de biologische productie en de etikettering van biologische producten	In uitvoering van het regeerakkoord.	2023			
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot oprichting van een intern verzelfstandigd Agentschap "Landbouw en Zeevisserij"	In uitvoering van het regeerakkoord.	2023			
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie en het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2019 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, wat betreft de oprichting van het beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie	In uitvoering van het regeerakkoord.	2023			
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot aanpassing van de sectorale	In uitvoering van het Regeerakkoord	2023			

Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	landbouwwetgeving aan de oprichting van het Departement Landbouw en Visserij	landbouwwetgeving aan de oprichting van het Departement Landbouw en Visserij				
		Samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met betrekking tot de uitoefening van de geregionaliseerde bevoegdheden op het gebied van Landbouw en Visserij als gevolg van de Zesde Staatshervorming	Het bestaande samenwerkingsakkoord wordt door dit samenwerkingsakkoord vervangen. Het betreft een aanpassing aan de 6 ^{de} Staatshervorming. Na ondertekening zal het samenwerkingsakkoord bij instemmingsdecreet aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd.	2023-2024			